

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Capvt I. De diuina prænotione, seu prophetia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

aditur Solymann. vt rem dedicat. ille Iudæum animo detestat^o, nouaculam adferri iubet, & Iudæo potestati facit, qua vellet, membri parte, debitori duas carnis vncias excindat: ea lege, vt omnino duas tantū: si minus plusve exciderit, capite luiturum. Nō autus Iudæus hanc aleā subire, Christianum absoluit. *a* De huiusmodi ergo, *labiorū regis diuinatione*, Salomon loquebatur. sicut n. cor regis, sic & eisdem labia in manu Dei sunt. ambo Deus æqualiter dirigit, & quib. suas in terris vices delegauit, eos supra ceteros sepe mortales magna solertia & prudentia dotat. *Diuinatione*, ergo illic, *pro coniectatione*, posita. *Coniectatio*, namq; procedit ex cōsideratione causarum signorumve, siue hæc sint cum vera prudentia cōiuncta, siue vanitatis comperta. quare quædam coniectatio licita, quædam illicita est. *Diuinationis*, nomē, nos deinceps restringemus, ad illicitam tantum: hæc à coniectatione differt; quia non pcedit per signa, vel argumenta, vt facit coniectatio. *Prænotio*, deinceps nobis generale nomē erit: eius partes, vt membra corporis, tres sunt futurę: Diuina prænotio, quæ manat à Deo: & vocabitur, *prophetia*, ad hanc pertinent quædam miraculosa, seu diuina ostenta & prodigia, futurum solita certo & ordinare prænunciare; vt q post obitum B. Beatricis Atestinæ per longum temporis spaciū obseruatum est, q quoties aliquid noui familiaræ Atestinæ, ex qua fuerat orta, immineret, toties multis ante dieb. in sacello eius prægrandis strepitus exaudiebatur. & corpus eius q de more supinum iacebat, in alterum latus reuolutum reperiebatur. *Scardeonis lib. 2. antiq. Patavinæ class. 6. fol. 120.* alia de cāpanis quibusdam retuli, *ins. c. 3. q. 1. & de alijs mul-*

ru c. 2. q. 7. sect. 2. Dæmoniaca, quæ deriuatur ex pacto tacito vel expresso cum dæmonibus, & dicitur, *diuinatione*: & naturali, quæ sumitur ex lignis vel causis naturalibus, quam vocabimus, *præfagium*, vel *coniectationem*, stricte sumptis vocabulis.

CAPVT I.

De diuina prænotione, seu prophetia.

QVAESTIO I.

De natura & nomine prophetia.

IN S. S. prophetia, nomen, & prophecandi, verbum, sex ferme modis solet accipi. primo, pro eo quod est canere vel psallere certis diuinis laudes modis, vel instrumentis. Sic legimus prophetasse Idithū & Heman, & sic quidam illud accipiunt f, *Num & Saul inter Prophetas?* 2. pro Ethnicis vaticibus ac poetis, sic Epimenidem g Apostolus appellat Cretensum prophetam. 3. pro phanaticis, qui arrepti orū morte mēte abalienati, insolita, inepta, insipientique effutiant. sic dicitur Saul domi suæ, à malo agitatū spiritu, prophetasse h & Sacerdotes Baal dicuntur etiam prophetasse. 4. dicuntur pphe-tare, qui miraculum aliquod edunt, quo declarant se veros fuisse Prophe-tas. Sic Elizæi mortui corpus dicitur pphe-tasse, quia latronis cadauer con-tactu viuificauit i. 5. qui res sublimes, diuinas, & ab hominum cognitione remotas, & Scripturę sacrę arcana interpretantur & docēt. Sic sumpsit. D. Paulus k qñ confert donum linguarum cum dono prophetiæ, sic & Aaron; eo q Pharaoni exponebat oracula, quę Moyses à Deo acceperat, vocatur pphe-ta l. Sic sumpsit Philo Iudæ^o, cum Prophetam definiit; Dei oracula intus dictantis interpretem. m Er huc pertinet etiam alia significatio, qñ sumitur pro veris Dei cultorib. & viris

A

et. Par. 15.
v. 3. & 5.
ft. Reg. 10.
v. 12.
g ad Tit. 1.
v. 12.

h 1. Reg. 18.
& 3. Reg.
18. 29.

i Eccl. 48.
v. 14.

k 1. Cor. 14
v. 5.

l Exod. 7.
v. 1.
m libro de
præmiis &
pænis.

religiosis, vt volunt sumi, 3. Reg. 18. v. 4. Abulens. & Caiet. 6. pro eo, qui occulta Dei arcana, per diuinā reuelationem accepta, hominibus enunciat n. Nos nunc de hac vltima specie tantum loquimur.

Nomen hoc prophetiæ Gr. à præfando προφηται deduxerunt; Hebræis, Nibba, vn̄ le Nabi, prophetes, radice verbi incerta. potest n. esse, Nub, (hoc est loqui) & significaret, Nabi, loquentem: p̄t esse Ban (intelligere) & significaret intelligētem, nimirum perfectissime, vt qui res oculis fidelib. subiectas cognoscunt. Vnde & Prophete Hebræis dicti sunt, videntes. o Hæc de nomine suffecerint, de re videamus.

Castiodori p, communius recepta definitio, concisior est, q̄ vt per illam commode rei natura intelligatur. Dic explicatius, *Prophetia, est diuina inspiratio, rerum à nobis procul distantiu euentu, immobili veritate & maxima cum certitudine prænoscentis atq; denunciatis.* Explicemus singula definitionis membra. Diuina, dixi, contra Arrephium & Rogerium Baconē, qui Prophetiam tribuunt aëtorum influentijs; contra Aristot. & Peripatericos, qui corporis humoribus contra Moysen Egyptium, Auicennam & Algazelem qui naturali industriæ studioque adscribunt. hi cuncti falluntur. quia omnis prophetia Spiritus sancti donum est, nulla humana allatum voluntate, vt duæ Catholicæ columnæ Petrus & Paulus q̄ contestant. Vnde B. Hier. r̄ infert, solos veros Prophetas, Dei Spiritu locutos; nec alios prophetarum nomen mereri, quam qui Spiritus sancti luce collustrati, futura p̄dicunt. Ad hoc nulla dispositio naturalis vel humana absolute requiritur. potest n. Deus ipsam simul cū lumine

dispositionem infundere s. Sed qui amat omnia suauiter dirigere, vt plurimum se rerum naturis accommodat, quoad ipsi placet. Alb. Magnus lib. 3. de somno & vigil. tract. 1. ca. 5. Quare cum aptissima sit dispositio, qua mens à sensibilib. motionibus, & rerum humanarum soluitur curis: videm⁹ eam Prophetas aliquñ comparasse sibi, vt Helizeum impij Regis Israel aspectu forte ad zelum & indignationē nonnihil comotum, musices suauitate a. Quæ tñ dispositio, plane per accidens ad prophetiam iuuat, nec illius causa villo modo dici meretur. Naturalis vero prænotionis vel dæmoniæ, causa per accidens, est corporea dispositio, quæ à sensuum vsu vehementer mentem auellit. atq; idcirco Plato & Aristot. dixerunt: frequentiore esse diuinationē in fatuis, attonitis, & furentibus, q̄ in mentis sanæ hominib⁹: in dormientibus q̄ vigilantibus: in morti vicinis, q̄ vita vitali longum adhuc fruituris: in atrabiliarijs, q̄ sanguineis. minus enim sensibus intenti illi omnes, & melancholici insuper vigilantes quasi somniant b.

2. Dixi, *inspiratio*: late sumpta voce, pro quouis influxu, instinctu, illuminatione, aut reuelatione. hanc Deus aliquñ largitur angelis bonis, qui prædicant alijs, & de Sodomorum euerfione didicimus, & de posteris Ismahelis, d de Samfone e, de Tobia vxore f, de Christo Dño g, & eius præcurfоре h; vel vt visiones explicent hominibus i. Aliquñ Deus confert hoc donum hominibus, tum viristum fœminis, maxime p̄bis & sanctis; vt Elia, Esate, Debore: Oldæ, & quamplurimis alijs, quorum laus est in sacris Historiis: interdum tamen & malis atque improbis, nonnullis Gentilibus, ac fortasse

Sibyllis,

n. not. hac Pervio in Genes. cap. 2. o. disp. 2.

B. נבא נביא נוב. כז.

o 1. Reg. 9. v. 9. p̄prafat. in Psalm.

q 2. Pet. 1. v. 20 Ro. 12. v. 6. 1. Corint. 12. v. 10. i in Dan.

s D. Thom. 2. 2. q. 171. ar. 3.

C. 2. 4. Reg. 1.

b vide 7a lesium de sacrapu lof. cap. 30.

c Gen. 16. d Gen. 21. e Iud. 13. f Tob. 6. g Luc. 1. Mar. 7. h Luc. 1. i Dan 8. 9. & in A. poc. sape.

A Sibyllis, & Balaamo k & Caiphæ l. Cōfert autem aliquando ignaris se prophetare, vt dicto Caiphæ, & iuxta D. Ambrosium m, Abrahamo, cum dixit: *postquā adorauerimus reuertemur ad vos:* sed tunc improprie vocari prophetiā, censuit D. Augustin. n: aliquando vero id accidit gnaris se à Deo illuminari, vt Balaamo prædicto. Interdum quoque confertur hoc donum inuitis, vt o Sauli iuxta quorundam interpretationem: sed sapius, sponte Spiritum Dei recipientibus: tuncq; ea ratione prophetia potest vocari voluntaria, quia influxum Dei nō inuiti recipiūt: inuoluntaria nihilomin⁹ erit, quatenuseum; non quancuncq; ipsis, sed quando Deo lubet, recipiunt: & quia non qua mensura ipsi volunt, sed qua Deus, & quia non quam volunt ipsi diu, sed tantisper dum Deo videatur: vt de extasi lib. 2. diximus, quæ sic etiā voluntaria, nec aliter.

B Inspirationū alia quoque differentia petitur inde, quod interdū ei nullum colloquium accedit, sed nuda tantum sit præceptione aut ostensione, vt in plerisq; Vet. Test. prophetiis cernitur: interdū Dialogus in aliquis Prophetæ ac Spiritus S. accedit p.

C Illuminationis seu inspirationis huius duas ponūt Theologi species, imaginariam & intellectualem. Imaginariam siue sensibilem, vocant, non quia non pertingat ad intellectum (talis enim improprie vocaretur prophetica inspiratio) sed quia primario fit per sensibilem siue imaginariā representationem, ex qua mentis conceptio nascitur, eique quasi commensuratur. Intellectualem, appellāt eam, q̄ non ducit originem à sensu vel imaginatione, sed oritur immediate per lumen in salū intellectus, & p̄ species intellectuales, de

nouo inditas: vel p̄existēs sed diuina virtute, ad naturalem aliquam mētis cōceptionem formandam applicatas. Quæ eleuatio dupliciter contingit. 1. quādo intellectus sic eleuatur, vt sine operatione phātasie cognoscat: q̄ raro ex speciali priuilegio cōceditur. 2. quando phantasia intellectioni cooperatur, nō quidem intellectu primū à phantasia moto sed phantasia ipsa mota & applicata ab intellectu, vt secum operetur & concurrat. *Vide Frac. Suarezem, 3. p. q. 10. ar. 1. disp. 9. sect. 2.*

E Solet vt plurimum Deus mediator angelō prophetiā inspirare: primo reuelans Angelo, vt angel⁹ deinde reuellet homini q̄ iussus: idque vel in absūpto se corpore ostendens, vel apparitione tantum spirituali speciem humanæ menti exhibens rerum, quas Spiritus S. homini vult præsignificari. sic Moysi, in manu mediatoris, data lex q̄, sic Zachariæ & in Zachariæ Angel⁹ Domini loquebatur. sic in Apo. f̄ Christ⁹ Angelo, Angelus Ioanni Ioānes aliis manifestat: quæ Pater Christo, vt homini, ab initio cōceptionis reuelauerat. quod suauiter diuinæ gubernationis, v̄ solitæ mediis, est accommodatissimum t. Et sic censuere grauissimī Sancti: de facto, tantum solitum Deū prophetiam per angelos inspirare n. Nō tñ negandum posse Deum, si velit, ipsū immediate sic in mentes hominum influere, q̄ nec Damascen. nec alii illi Patres negarunt: & affirmarunt D. Hier. & D. Greg. & recentior Turcremata x. quin etiā D. Hiero. qui priorem modum concedit y, posteriorē hunc aliquando à Deo vsurpatum contendit z. Scio Deum posse, si velit; an fecerit, nescio, nec multum refert scire. Non caret et̄ difficultate prior ille influxus, qui fit mediante angelo:

q̄ 47. 7. v.
38. Gal.
3. v. 19.
Lu. 1. v. 9
cap. 1. in
p̄nc
D. Tho.
22. q̄ 171.
ar. 2.
u D. Dio.
ny. Artop.
Col. Hier.
capit. 4. D.
Aug. lib. 3.
de Trinit.
et̄ videtur
Damas. li.
2. Orthod.
fid.
x Hie pra.
fat. in Esa.
et̄ in ca. 6.
D. Gregor.
lib. 18. Mo.
ral. Turre.
cremat. in
Prologo Re.
uelat. S.
Brigitts.
cap. 4.
y in Brac.
2. et̄ 3.
z in d. pra.
fat. et̄ c. 6.

distinctionem non Patres & modo, sed & Scriptura sacra clarissime confirmat.

Dixi quinto, maxima cum certitudine, quia quibus diuina sit reuelatio, solent à Deo sic mente illustrari, & voluntate affici, & de fide ac veritate reuelationis certiores reddi, vt aperte agnoscant, & firmissime credant, Deum esse reuelationis siue visionis auctore: & queant, nescio quo (vt ait D. Greg. e) intimo sapore discernere, se nec humanis somniis, nec diaboli fraude illudi: sed certo certius sciant, hoc sibi lumen Dei dono concessum (quod de matre sua B. Augustinus prodidit: f de se vero passim profitetur B. Angela de Fulgino cap. 19. 21. 27. 28. 29. & alibi) & adeo clare cernant futura, iisque praebeant assensum: vt eque facile sint negaturi prima & receptissima notissimaque scientiarum principia, quod de Saonarola ille dicebat g, & de quodam suo familiari, quem non nominat, Picas affirmat: quem ego Hieronymum hunc fuisse opinor: sed, quod verius certiusque, tales fuisse omnes reuelationes Patriarchis, Prophetis, Apostolis, ceterisque praedicatoribus ac doctoribus nascentis Ecclesiae factas, merito censuit Thomas, Anglicus h, illo in Genesim commentario, qui mendaciter doctori; Anglico, litterula additione fuit attributus. Idem nonnulli putant imposturae genus accidisse Commentariis, in Apocal. & in Epist. Canonicas. Sed: quicquid sit de hoc auctore; Lumen istud caelitus cum veris reuelationibus infundi solitum, Theologi contemplatiui seu mystici variis nominibus appellant: *soporem internum, intimam inspirationem, dulcedinem experimentalem, diuinam illustrationem, sensum nimis sensibilem, abscondi-*

A tum manna, donum discretionis spirituum.] Adhuc controuertitur, an hoc lumen sit idem cum lumine fidei, an quid diuersum ab eo, eique superadditum: posterius verius Pico videtur i, & mihi quoque formali saltè distinctione, fortassis idem est re, & nouam nactum materiam, eo se extendit ac porrigit nouo quodam modo, sed nolo subtiliora haec & minutiora nunc discutere: vide si libet Delgadum lib. 1. cap. nemo.) siue re idem sit, siue diuersum; quando hoc simul datur, tunc grauius peccat, qui huiusmodi reuelationi fidem non praebet. Sic Zacharias exemplum, linguae vsu priuatus k: & in Regum Historia, qui iubentem Prophetam non sauciauit, & qui propter inobedientiam discerptus fuit à leone l.

C Dixi 6. praenoscens quia prophetiam definitio, quae maxime germana, cui proprium, vt, quod praenunciat, id sciat se profari; iuxta illud Danielis m. reuelatum est Danieli verbum verum, intellexitque sermonem: intelligentia enim opus est in visione. necessarium ergo est intelligere: sed & aliis nunciare: quare.

D Dixi 7. atque denunciatus nam prophetiae donum datur ad Ecclesiae utilitatem, vt, quae, Deo inspirante, sancti cognouerint, ea ceteris annuncient. Illud denique quaei consuevit: Lumen istud, ad quam qualitaris speciem debeat reuocari? Communis sententia eadem est, quae D. Thomae n, ad patibilem qualitatem reduci, quia sit impressio quaedam subitanea, similis affectioni transeunti & facile recedenti, non enim prophetis semper adest, saepe illos deserit. Haud inepte cōpares versantibus in tenebrosos locos, qui, candelae lumine illato, circumstantia cernere

incipiunt;

d. 4. Reg. 20
Isa. 38. 1er.
16. ar. ver.
6. Ezech.
18. v. 21.

eli. 4. dial.
cap. 48.

lib. 6. p. 6.

gin d. comp.
pendio. Re.
sol.

G.
d. cap. 2.

i. d. cap. 3.

k Luc. 7.

l. 3. Reg. 20.
v. 36.

mca. 10. v.
i in cuius
expositio-
ne extrema
supramodū
ridiculus
est Calci-
nus.

n. d. art. 2.

o ca 7. v. 8
p 1 cap 1.
v 17.

q libr 7. de
fato. ca. 14

incipiunt eodem elato, rursus illis oc-
cæcantur omnia. Vnde Michæas o, cū
federalo in tenebris, Dominus lux mea est: &
B. Petrus p: Habemus propheticum sermo-
nem, cni bene facitis attendentes, quasi lu-
cerna lucenti in caliginoso loco. Habet ta-
men hoc lumen adeo multa commu-
nia cum supernaturalib. habitibus; vt
Iulius Sirenius, vir eruditus, conetur
probare q, melius reduci ad habitum,
apud illum inuenieris argumēta, qui-
bus communem sententiam impu-
gnat. nec lubet, nec vacat plura.

QVÆSTIO II.

Qua sint species Prophetia.

A

DVo, quasi suprema genera prophe-
tia, in S. S. inuenio: vnum, per Sa-
cerdotes, alterū, per prophetas: sæpe qui-
dem qui Propheta; iidem & sacerdo-
tes erant, sed aliter futura prædicebāt
quatenus Sacerdotes, aliter quatenus
Propheta. Res est non omnibus per-
uia, & digna diligentiore examine.

SECTIO I.

De rationali, & Vrim ac Thummim.

Sacerdotalis prophetia modus consi-
stebat in applicatione Ephod. fuit
autem, Ephod duplex. vnum lineum,
etiam minoribus concessum ordini-
bus r, vt puero Samueli; alterum, Sa-
cerdotale, quod etiam vocatum est, su-
perhumeralis, auro & trium colorum
varietate ornatissimum s: Iosephus et-
iam vocat stolan hieraticam, epomi-
dē, & diploidem: huic aureis cathenu-
lis appensum erat, Rationale, seu Pecto-
rale. vtroque enim nomine vtuntur
Latini: Hebraei, chofen, vocant, iuxta
puncta quæ nūc habemus; nam Iose-

11. Reg. -
Ep eo loco
narrat Au-
gelma.
Ide scrib-
tur. Exod
28.

חֹשֶׁן
אֶבֶן

A phus aliis vsus fortassis, cum vocat, Ef-
sen: Græci eodem teste, λόγιος Scriptum
quidem aliquādo apud Septuaginta,
Philonem, & Hieronymum inuenias,
λογίος, sed mendose: pertineret enim
potius ad locū consulendi, rectius ab
bi apud eosdē, λόγιος: quasi dicas ora-
culum. sic n. ab Helychio, λογία, expli-
cantur, λογία, & apud Plutarchū,
in Sylla, vates vocantur, λογίαι. Sed cur
B λόγιος? Si Græca Iosephi verba perpen-
das, q. veritatis irrefragabilis oracula
fundebat. Latinis dictum, Pectorale,
quia pectori appensum: rationale, quia
more animalis ratione p̄diti rationa-
batur: hac ipsa de causa, iudicij, elogio
addito, illud cohonestabat, vocantes,
rationale iudicij, & iudicium sthorū Israel
a, & iudicium Vrim, in Hebræo quidem
fonte b. Rationem reddit Iarrius,
C quia supra Vrim inscripta vocula, Mis-
parb. sed hoc somnium est recuti. po-
tius crediderim, quia Sacra S. consue-
uit, id quod quisque facere debet, siue
cuiusq; officium, vocare, iudicium: Sa-
cerdos autem, rationali indutus pro-
ponebat Deo hominū dubia, delide-
ria, & negoria: & per rationale, non
tantum Deus propitiabatur, sed etiam
significabat hominib. quid fieri vellet
D & quis rei successus futurus esset, vt
non male abenezra. Huc sane facit,
ipsam nomē Vrim & Thummim: de cu-
ius etiam significatione & vsu viden-
dum. Scriplere quidē multi, sed optes
merito distinctiora & clariora, vt rei
dignitas postulabat. cæteris melius e-
gere Tostatus, Lipomanus, Fran. Ri-
bera, & Nic. Serarius d. Agendum ac-
curate de tribus; nomine, re, vsu.

E

Quoad nomen: Chaldei vocarunt,
Vraia & Thumaia: Hebraei, Vrim, &
Thummim. Vrim, significat illumi-
nationes, seu lumina, à radice Vr.

Græci

ad. e. 28. v.
15. & 17.
o Num. 27.
v. 21.

c. Pro. 17.
3. ca. 1. v. 1.

d. Tostat.
& Lipom.
m. Exod. 28.
28. Reg. 22.
p. 1. cap. 12.
Serarius.
Thes. de
Ioy. 2. ca. 5.
cerd. 28.
v. 7.

Serarius,
Theob. de
Iohann. Sa-
cerdotib.

B
חמים
&
אורים
אור

c. D. Augu-
stini in Exod. 9.
117. David
Kimchi in
libr. radi-
cum, Cate-
ch. in Exo. Pa-
g. 61.

f. d. q. 117.

g. in d. cap.
28 q. 12.

h. Exod. 25.
27.

Græci vertunt, τὴν ἀλάστον, φωνήσους, φωνίζοντας. noster, doctrinam. cum agit de rationali, cum vero de ipso Sacerdote, eruditum. Thummim, significat perfectiones à thamá, perficere: Græci nuncupant, ἀληθείαν, τελείωσις, & τελείωσις, noster vertit, veritatem, & aliquando Metonymice, Sacerdotes, vel etiam aliter, prout illi res visâ postulare.

Sed quid rei ista nomina, *Vrim*, & *Thummim*? quidam negant se scire eputo ex scriptura tamé id colligi posse. Alii censent diuersum quid fuisse in rationali à XII. lapidibus: sed dissentiant inter se. fuerunt qui putarint. XIII. lapidem fuisse (Suid. vocat adamantem) cuius color, pro diuersitate prosperi vel aduersi successus, intrate in atria Sacerdote, mutaretur. hanc opinionem, meo iudicio, D. Augustinus ffabulosam vocauit, nec de Iosephi sententia locutus. Abenezra nescio quas astrolabii figuras comminiscitur: quem multis rationibus luculenter Tostatus refellit. Salomō Iarrius, & Eugubinus censent, fuisse nomen ineffabile rationali inscriptum: Philo Iudæus, & Hugo Victorin. volunt, ipsa hæc verba (*Vrim* & *Thummim*) rationali insculpta fuisse, alij laminas quasdam lucentes, & quisque quod somniauit, vel in buccam venit, vt licet videre apud Tostatum. *Verum mihi placet*, quod multis alijs, nihil ab ipsis lapidibus XII. diuersæ rei fuisse. Primo, quia cenfeo hæc ipsorum lapidum fuisse nomina, sicut iidē lapides etiam alibi *h* vocantur, *Soham* & *Millum*, lapides candorum seu pelluciditatum & plenitudinum, vel vocantur *E* dumtaxat, *Millum*, vt videtur noster interpretes intellexisse: qui vertit, *lapides Onychinos* (hoc dicens de duobus

A illis supra humerum) & gemmas ad ornandum Ephod. (sic vertens *Millum*, de his XII. lapidibus) obscurius LXX. qui *Soham*. vertunt, *σαρδύς*. nam *Sardius* vnus ex XII. Secundo, quia, si quid aliud fuissent, certe Moses, qui cuncta, quæ in *λογίῃ* inerant, tam accurate perscripsit & appendit, aliquid de eius, quod erant, forma, quantitate, qualitate, materia, loco, nobis prodidisset: Responderet Iarrius, idcirco hæc prætermissa, quia vel Deus, ipse, vel Moses, in Monte Sinai, *Vrim* ad *Thummim* fuerat fabricatus. Agapetis, fabulator: hoc tu de capite tuo. si verum foret, hoc ipsum nobis S. S. tradidisset: sicut tradidit, priores Decalogi tabulas à Deo, posteriores à Moyse perscriptas.

Obiiciunt, postquam Deus i Mosi iussit ponere in rationali XII. illos lapides, mox vt de re plane alia, alio loco *k*, dicitur: *pones autem in rationali iudicij doctrinam & veritatem, &c.* Respondeo hoc dici, vt breuem quandam anacephalosisin & explicationem cunctorum, quæ de his omnibus lapidibus pmiserat. q. d. iussi, vt tales & tales gemmas rationali infereres. cape nunc iussionis illius causam, idcirco iussi, vt hæc gemmæ tibi sunt, *Vrim* & *Thummim*, hoc est manifestatio & veritas rerum futurarum. Hoc enim breuiter, ait, id quod in rationali ponas, hoc tibi futurū doctrina & veritas. Nec vllam hic video obscuritatem in hac repetitione, nec nouitatem in nomine, tam Hebræis non nouo, sed & celebrato. Dicitur autem rectissime Moses, *ponere in rationali Vrim & Thummim*, quia lapides illos per Beseleelē curauit ex Dei præscripto inferi rationali. Nisi forte censent, ipsum per se Mosem intexuisse illa verba, &

i Exod. 28.
v. 17.

k v. 30.

non per textorum magisterium ac manus. Quod si ponere, tum per illos dicendus Moses: certe & nunc nostra in sententia. Deinde sciant aduersarii, eandem vim esse phrasium huius, lapides millium, & millium, simpliciter, item, lapides vrim ac thummim, & vrim ac thummim, simpliciter. utrobique enim iidem lapides significantur, sed illic additur vox lapidum, quia de gemmis dumtaxat, qua gemmae erant, agebatur: hic vero omittitur vox lapidum, quia de iis agitur, non qua lapides, sed qua gemmae oraculi exhibitrices. Quid autem ineptiae est, si Metonymice oraculi nomen tribuatur gemmis, oraculum fundentibus? Notae ne Metonymicae Sacrae scripturae sunt locutiones? Quid tenebricosi, ponas, &c. pro. ponas in rationali lapides, quibus, a munere, nomen est, Vrim & Thummim? Nec opus fuit exprimere modum aliam, quam seriem ipsam gemmarum satis expressam. Illi potius exprimere deberent, ubi illud in rationali vacuum, ad haec nomina intendenda? an inter singulos lapides? an in ambitu omnium? an ad dexteram, an ad sinistram? demonstratiuum, cur potius demonstraret hanc texturam, quam lapidum miraculum? immo hoc potius, q. d. admirandos illos lapides, Vrim & Thummim. Auctorum qui nobis obiciuntur auctoritas magna foret, si vel inter se conueniret, vel rem discussissent diligentius. D. Hieron. ad Fabiol. quod nobiscum pugnet, nihil habet, quod faueat aduersariis, tantundem utitur solum modo loquendi sacrae scripturae. D. Aug. q. 117. ambigne loquitur, & quid esse potuerit indicat, professus id nesciri. D. Greg. p. 2. past. c. 1. nihil omnino dicit, praeter verba scripturae & mysticam expositionem.

A Rabanus lib. vlt. in Exod. per, sine hoc, sine illud, rem resoluit. Radulfus, lib. 6. in Leuit. asserit dumtaxat fieri potuisse, ut inscriberentur haec verba. Rupert. in Exod. obiter, nec aliud, quam, doctrina & veritas inscribitur illi. Solus ergo cum Hugone Victorino, ex Patribus, Philo videatur hoc certo censuisse: et si de Philone etiam dicat quis, non inepte, texturam non vocasse vocum harum inscriptionem, sed lapidum inscriptionem & has ipsas lapidum texturas, vocatas manifestationem & veritatem: & sic etiam has virtutes dicere depictas in 78. 20. 21. 22. propter lapides fulgorem propheticum emittentes. Et recte ex Iosepho, l. 3. ant. c. 9. Ribera noster hoc, cum Lyrano & aliis, collegit, quod diximus, quia licet Iosephus nomina Vrim & Thummim, non nominet: usum tamen & miraculum describens, satis aperte indicat, se prophetiam per Vrim & Thummim ipsismet lapidibus tribuere. Scilicet ignorasset Iosephus hanc scripturam horum nominum: aut si sciuisset, tam pertinaci silentio inuoluisset.

C Sic ergo status, Vrim & Thummim fuisse has ipsas gemmas, X 11. ut voluit Iosephus: Lyran. Tolst. Oleaster & Ribera. Videtur enim hoc probabilius, tum propter ea quae iam diximus: tum, quod in Leuit. ubi Sacerdos vestitur, nulla sit horum X 11. lapidum mentio, sine quibus nunquam Sacerdos rite vestitus fuisset, sed eorum loco, tantum sit mentio de Vrim & Thummim: ut hinc appareat, talibus nominibus, ipsos lapidesmet significari. Quia quoniam splendidi & micantes clarissima resfulgebant luce, dicti sunt non solum splendidi & lucentes, quod parum futurum, sed splendores & illuminationes, Vrim.

& quo

& quoniam erant ex gemmarum illis generibus, lectissimi, integerrimi, & perfectissimi, dicti sunt, non perfecti, sed perfectiones, *Thummim*: ea emphasi, qua solent Hebraei, vt & Latini, abstracta pro concretis vsurpare, quam Oleastri sententiam, æquum non fuit à viro erudito acerbi⁹ exagitari LXX. vero & vulgaris dum interpretantur, *doctrinam & veritatem*: maluerunt sua nobis versione vsum lapidum, quam vocis significationem exhibere: prudenter id amplectentes, quod magis ad mores legentis formandos faciebat. Nominum vero ratio hæc fuit. *Vrim*, dicta, quia, vt lux quædam, tenebras ignorantia discutiabant fulgore suo: *Thummim*, vero, quia, vt omnis prophetia, certa quoque splendoris erat promissio, & indubitato Deus, quod fulgore pollicebatur, id euentu perficiebat, nec fas erat dubitare. Hæc de re.

De vsu prophetia, duo nobis sunt consideranda, modus interrogandi, & modus respondendi. *Interrogationem*, Hugo b Victor. censet, per quasdam fortiones solitam proponi. Quod unde acceperit, aut quid illi suffragetur, nescio. Iarhius & Abenezra tradunt solitos codicillis inscribere quasita, & hos rationali imponere: cuius rei cum in Sacra Scriptura nullum vestigium inueniatur, nihil vereor istud pro commeto relicere, communemque sententiam aliorum amplecti. Recepius enim & verius puto, Sacerdotes, post debitas preces, viua voce proposuisse interrogata, indutos, cum alia vestimenta sacerdotalia, tum Ephod & Rationale seu monile gemmatum Ephodi appensum, de quo nunc agimus: quod vocabant, *applicare Ephod*, seu *consultare Dominum*

A *applicato Ephod*, vel simpliciter, *consultare Dominum*, quando de Sacerdote sermo, vel pro se, vel pro rege, sic enim rex per Sacerdotem consulebat Dominum: quem morem nobis SS. explicat s per Esdram, si ad Hebræum fontem recurras. vbi enim nos habemus, *donec staret Sacerdos doctus & eruditus: LXX. vertere, staret illuminationibus & perfectionibus* (nam qui cum Gētilibus malunt, *imitationibus*: Latine quidem loquuntur, sed vim vocis Hebrææ, quam LXX. sunt optime interpretati, parum expresserunt) illic inquam Hebr. est: *stet Sacerdos, Lehurim vel thummim*, & sensus est: *donec sacerdos Dominum consulat indutus Vrim & Thummim*. Et (quod erudite Ribera notauit) vt collationem summæ dignitatis Pontificiæ designent sacræ litteræ: dicunt, *Vrim & Thummim* alicui collata. Sic enim Moses tribui Leuiticæ benedixit: *Perfectio tua & doctrina tua viro sancto tuo*. vbi Hebr. est, *Vrim & Thummim tui viro sancto tuo*: & eodem sensu LXX. vertere: *Date Leui manifestationes eius, & veritatem eius*. Quæ ad litteram de eodem sacerdotali ornatu sunt accipienda: sed per hunc ornatum allegorice significatur perfectio & doctrina, qua sacerdotem præditum esse oporteret. Tostat. ibi valde se torquet, & vertit in varias interpretationum formas: sed hæc, quam dixi, simplicissima est.

Respondendi modum, arbitror duplicem fuisse. Cum enim has gemmas Deus inseri iusserit pectorali: vt per tā lucentes perfectosq; lapides, ipse lucis perfectionisque omnis auctor interrogaretur: & respondens tam Sacerdotes, quam principem & populū

d1. Reg. 13
v. 9.c d e. 23. v.
2. & 4. et c.
22. v. 13. c.
15. & cap.
8. v. 6.
2. Esdr. 7.
v. 65.Deut. 33
v. 8.

spirituali sua luce illustraret ac pferret, euoluens inuoluta, explanas ambigua, & docens quæ faciendæ omittendæ forent, & modos p̄scribens, quibus res inchoanda perficiendæq; satis apparet, responsiones interrogationibus accommodari debuisse: interrogationum vero quædam per affirmationem negationemve nudam possunt expediri, quædam longiorem requirunt explicationem. Arbitror itaq; ad prius illud gen^o interrogationum, nudo lapidum splendore seu fulgore responsum: & ex eo Sacerdotem colligere solitum, suaderet an dissuaderet consulenti: quo sensu accipio Iosephi dicta h, quem Tostatus & Ribera merito sequuntur: nec est, quod quis arbitretur D. Aug. hoc fabulosum iudicasse: nam quid perstringat, paulo ante docui. ad posterius genus interrogationum, non respondebatur illo tantum splendore (nec enim commode hoc potuit) sed longe aliter. audiebatur enim à Sacerdote interna quædam, vel externa quandoque locutio seu oraculum, quod ipse postea interrogati manifestaret. Quamquam nec hic absurdum sit opinari, ad splendorem tunc lapidum accessisse sacerdoti lumen propheticum mente eius à Deo infusum. De hac quidem responsione prolixiore, patet ex Regum gestis i, ubi præter responsionem ad interrogata, in super Deus docuit modum prælii conferendi, & propter talem modum responsionis, puto genus hoc oraculi vocari consueuisse, *responsionem per Sacerdotes*.

Vidi qui contra Iosephi quem sequor, sententiam, non vno ariete moliretur. 1. sibi displicere scribit, & suspectum esse singulare Iosephi testimonium. 2. quoniam in eodem loco Io-

sephus duab. adhuc aliis in reb. labitur: hic quoque lapsus, tum quia dicit hoc à Græcis, *λογιον*, vocatum, cum tamen LXX. sic vocarint, qui Hebræi fuerunt, tum quia dicit ducentis ante suos commentarios annis, hos splendores ob legis violationem extinctos: cum tamen Thalmudici, & Iarrhius, & Kimchi, & Elias Germanus testentur, diu ante huic oraculo finem impositum, scilicet iam inde à captiuitate Babylonica, quod à Iaddo responsum ferunt Alexandro Magno petenti, ut pro se Deum de belli Perfici euentu consuleret. Denique quia sequeretur ex hac Iosephi narratione, hoc oraculum tantum insueuisse de bello respondere: quod non est verum, item sequeretur solummodo consueuisse de illis quæstionibus, ad quas, per ita, vel, non, responderi posset. constat autem sæpe pluribus respondiisse, & quidem interdum inopinata, & præter interrogationem ita. His vir acutus & egregie doctus conatur Iosephi fulgorem infuscare: sed leui manu fuligo potest amoueri.

Ad primum respondeo, licet id solus Iosephus dixisset: maximam eius, in rebus ad Sacerdotium spectantibus, cum ipse Sacerdos fuerit, auctoritatem esse debere: præterea nullus alius superest illius aui Hebraus scriptor, qui talia discutere potuerit, præter Philonem & Iosephum. Philo pauca huiusmodi attigit, allegoriis solis intentus: neque negauit. Iosephum ergo solum id affirmasse, quid mirandum?

Ad 2. nego in his Iosephum labi. Licet enim LXX. fuerint Hebræi Sancheditæ, Græce tamen non Hebraice scripserunt, & cum Græce scriberent, *λογιον* dixerunt: & eos postea cuncti

h lib. 3. antiq. ca. 9.

1 Reg. 5. v. 23

1. Reg. 28 v. 6 ubi Hebr. est Vrim.

1

2

pro-

Profelyti Græci in hac nomenclatura
secuti fuerunt, non aliam ob causam,
nisi ob eam, quã Iosophus ibi retulit;
ex cuius cõtextu Græco, manifestum
est, eum loqui de Græcis duntaxat il-
lis, qui Iudaicos ritus venerabantur.
Notum vero Iudæos & Græcos sic di-
stingui, vt Græcorum nomen retine-
ant: quorquor ex gentilib. ad Iudaif-
mum transierant. *b* De oraculi quoq;
cessatione, merito Iosephi auctorita-
tem cunctis Thalmudicis sexcentis
Rabbinis recentioribus, qui toti^o an-
tiquitatis sunt imperitissimi, præfero.
De Iaddi quidem illo respõso, quoad
oraculorum cessationem, nec Latini,
& Græci Historici; *d* qui res Alexandri
scrupulose ferme sunt profecuti, vel
vno verbulo meminerunt. Iosephus
vero & Zonaras, & Glycas, qñ accurate
narrant, quæ Iaddus cum Alexandro
egerit, ea censent, vnde satis colliga-
tur, de oraculo per Vrim & Thumim
nihil Alexandrum cogitasse: cuius il-
lum quoq; fuisse ignarum prorsus ve-
rissimile censeo: De Victoria vero cõ-
tra Darium, à Deo docent per visum
certiorem factum. Arbitror ergo Iose-
phum egisse de fulgore huiusmodi
penitus semperque cessante. Nam per
internalla, quin aliqñ etiam prius ces-
sauerit, vt Saulis, & postea quorũdam
Regum, post Dauidem, tempore; non
est dubitandum. Glycas quidem fin-
dicat, qñ Israelitẽ Deum offenderant,
non cõsueuisse illis Deum per Ephod
respondere. Sic igitur suspicor, solu-
tos Iudæos primo per Sacerdotes, ap-
plicato Ephod, Deum cõsulare: si hac
via nõ succederet, recurrisset ad Pro-
phetas etiam qui Sacerdotes non es-
sent, g sic enim legas ipsos quoque Sa-
cerdotes ad Holdam prophetissam
oraculi causa adijisse. *h*

A Ad tertium dico, nihil eorum se-
qui, quæ inferuntur. nam belli memi-
nit Iosephus, vt rei, de qua frequẽtius
agebatur: Fulgoris vero tantum, præ-
termissa subsequente Sacerdotali ma-
nifestatione, meminit, quia manife-
statio illa res solita; fulgor vero, res
cæteris gentibus plane insolita & in-
audita erat. & ideo illam memoria
statuerat commendare. Duplex ergo
fuit vnus oraculi Vrim & Thummim
manifestatio siue responsio, prior illa
& exterior, tantum per fulgorem la-
pidis: & posterior quandoque etiam
extrinseca, per Sacerdotem prophetiẽ
spiritu imbutum, qui quod percepe-
rat admoto pectorali, id postea quæ-
rentibus manifestabat. Fortassis pro-
pter tot manifestationes concurren-
tes. Septuaginta interpretantur iudi-
cium τῶν δυνάμεων, hoc est, iudicium bis
quidem manifestorum Sacerdoti, &
tertio manifestorum consulentibus.
Eandem ob causam, Vrim, vocarunt
illuminationem; & Thummim, verita-
tem siue perfectionem (eodem enim
hæc recidunt) quoniam Deus nemi-
nem fallere vel põt vel vult; sed quic-
quid Sacerdoti dicebat, hoc verissimũ
& numeris omnibus erat absolutissimũ.
Sacerdotis quoq; officium erat
eadem populo vere ac plene denun-
ciare nulla omissionis, dissimulatio-
nis, mutationis aut falsitatis alterius
adhibita mixtione. *i*

D Hæc de re valde obscura, si non lu-
culenter, haud certe prorsus indili-
genter dicta sufficiant.

SECTION II.

De oraculis Prophetarum.

Suffecerint ista de Oraculo per Sacer-
dotes. Post Dauidis regnum, raro

i Sic Philo
l. 4. de vita
Mosis Ori-
gin. l. 6. in
Len. Hoer.
in. 3. Ose.
Ep. 117
ad Fabiol.

A

b Ath. 14.
in prin. &
passim in
mno Test.

c Cur-
sius Ruf-
fus.
d Diodor.
Sic. Pluta.
Arian.
e Ioseph. li.
11. antiqu.
in fin. Zo-
nar. tom. 1.
Glyc. p. 2.
annal.

f par. 1.
Annal.

g patet ex
1. Reg. 20.
p. 6.
4. Reg.
22. v. 14.

per Sacerdotes Domino respondente, frequentius esse cœpit, oraculum per Prophetas; quod diuidi potest in visionem, & somnium: sicut & oraculum per Sacerdotes, diuidi potuit etiam, in visionem fulgoris, & manifestationem verbi: id eo quædã ex dicendis, de visione. & verbo, analogia quadam possent etiam accommodari prophetiæ, *Vrim & Thummim*: vt non obefæ naris lectores facile animaduertent.

Visionem & verbum, Græci Patres & LXX. non raro confundunt, vt & ipsa Scriptura: cum visionem dicit auditam, verbum vero visum vel ostensum. k vt cum Isaias dicit. *Audi cœlum, quia Dominus locutus est*; & tamen initio vocaret, *visionem*: & cum Zacharias & Ezechiel dixissent, se verbum Domini explicaturos, subdunt visionem, m differunt tamen. Nam

Visio, Græcis, *ὄρασις*, vel *ὄρασις*, Hebræis, *roè*; est prophetia, qua mens spiritali oculo cernit obiectum propheticum ipsi cœlesti lumine repræsentatum, differt, à verbo, quia verbum sæpe contingit sine visione, & visio sine verbo: differt, à somno, quia visio sæpe offertur vigilantibus. crebro quoque vsurpatur more Hebræorum pro concreto, seu pro re visa; sic Moyses rubum n vocat visionem: sic Prophetæ dicuntur videre visiones. o Tales consueuerunt esse frequentius Sanctorum virorum reuelationes: quæ quibusdam sæculis crebræ admodum leguntur, vt vno sæculo duodecimo fere, Orni solitarij, quam Geruasius Presbyter descripsit; Tundali Hyberni, Cyrilli Presbyteri, Roberti Abbæ Lymburgensis, Ioannis de Plinio, Ioachimi Siculi, Simonis Stochij Carmelitæ, Ioannes Brydlyngton & aliorum.

A Verbum, siue (vt mauult Cyprianus) sermo Græcis, *λόγος*, Hebræis *Dabar*, est prophetia, qua Spiritus sanctus, mentali quadam locutione, prophetam occulta docet, vt cum Esaiæ p dixit; *Sumet tibi librum*, & iterum: *q vade dic Ezechia, &c.* Locutio ista fiebat, vel voce formata in aëre, & audita, vt Abrahamo ne filium necaret: r vel verbis in ore prophetæ positis, vt Balaamo, & hæc Aramæis proprie dicta; *Malki*, Hebræis, *Malchuth* (hoc est consilium) quasi dicas regem prophetiarum, siue prophetiæ speciem præcipuam, nihil enim consilio est vtilius. Visioni & verbo hoc commune fuit, quod vel de lætis, & faustis erant, & in nouo Testamento tunc vocantur, *Euangelium*: in veteri nomina visionis aut verbi retinent: vel erant de infaustis ac tristibus rebus, minarum & luctus annuntiæ, regibus ac populis exitia portendentes: tunc Hebræi vocabant huiusmodi prophetiam, *Massa*, à verbo, *Nasa*, leuare, tollere, portare, assumere. Per hanc radicis varietatem factum, vt controuertatur, quid proprie in sacra Scriptura significet, *Massa*? Olim Aquila vertit *ἀγγελία*, non accipiens pro curru (vt apud profanos) sed pro pondere seu onere, vt noster optime trātulit. Calamitas enim cui impendet, eum Aethna grauius premit: & in quæ talis prophetica sententia ferebatur, hic metu atq; tristitia oppressus, quasi caput nequibat erigere. sic explico, & amplector D. Hieronymi sententiam, in *Nabum*. Quid ni amplectar: semper (si attendas) vocabulum pro aduersa, nunquam pro secunda denunciatione inuenias vsurpatum: & perspicue Hebræum nomen, *Onus* seu *Pondus* significat, a & in Psalm. 27. Græca

k Isai. 2. & 13 & Amos 1. l Isai c. 1.

m vterque cap. 1. vide etiam Abdia 1.

n Exod. 3. 3. o Ezech. 1. isel 3. c. m similibus.

רה

דבר

p. ca. 8. v. 1. q. 2. 38. v. 1.

r Gen. 22. v. 11. [Num. 23. & 24. מלכות

B

Exod. 17. v. 14. 27. v. 1.

verho

verſio φέρον, habet, hoc eſt, pondus. Sic nonnulli putant à Ioanne b vocari, βάρος, hoc eſt, vt noſter vertit, pondus: ſed, niſi fallor, ipſi falluntur: non enim illic ſermo eſt de prophetia, ſed de onere interdicatorij alicuius præcepti, vt recte Primaſius & Haymon ſenſere. Nec longe abit ſpiritus ſanctus, cum onus, vſurpat, pro ipſo populo, cui tale quid imminere denunciatum fuit: c quia talem populum Deus diu laborauit ſuſtinens, tandemque humeris ſui, quaſi onus moleſtiſſimum, excutit. dum eum abijcit; cum ſuo, quaſi fauore & peculiari deſenſione deſtituit. LXX. Theodorion & Symmach. ſolent vertere, λήματα, quæ vox à λαμβάνω, deducta, donum & munus ſignificat. d quid commune, dicat aliquis, oneri & muneris? Multum ſane in propoſito: imo hic idem eſt onus & munus. Nam prophetica comminatio infortunj & ſupplicij iſtantis, præclarum & præcioſum eſt Dei donum. quia quos Deus diligit, caſtigat, & quos caſtigat, prius, vt reſpiciant, minas proponit illis, & vt ſolent fugare malentes, quam lædere; lapidem manu leuat, & oſtendit, priuſquam iaciat. Homini ſic liberum relinquit, fugere à ventura ira. Sane λήματα, primario ſignificat limationem ſive aſſumptionem, ſecundario donum: eo, quod dum datur, à donante leuatur & traditur, à donatario vero aſſumitur. Vnde Theonis & alijs Mathematicis, Dialecticis quoque, λήματα, nominatur, illa propoſitio; quæ demonstratione vel argumento infera, & non probata, aſſumitur ab alio, & vt, qui inſeruit illam probet, poſtulat. Sic eum interpretes iſti in SS. λήματα, vſurparunt; procepta acceperunt, quæ aſſumitur ſi-

A ue eleuatur, idque conſentaneè idiotiſino Hebræorum; quibus Prophe- ta dicitur, quaſi aſſumere & leuare ipſum Onus, & liberatum intenta- re ceruicibus impiorum; quibus impijs breui imminentem diuinam iram comminatur: huc enim pertinent illa paſſinitus occurrentes phraſes, aſſumere luctum, aſſumere planctum, **B** aſſumere parabolam. Cauendum itaque ne cum Græcis recentioribus. e λήματα, ad quamuis prophetiam extendamus. Si cui hæc nimis fuſe dicta videbuntur: iſi, quam ſe viri egregij in his conſerint, ſ conſiderare dignabitur; non diffido illum æquibonice hanc noſtram diligentiam conſulturum.

C Hæc duæ ſpecies, Viſio & verbum, aliquando iunctæ ſunt cum raptu, ſeu ecſtaſi, aliquando ſeparatæ, ſimul facere in raptu B. Pauli; ad tertium vſque cælum; vbi vidit & audiuit, quæ non licet homini loqui: fortassis etiam Ezechielis viſio quædam talis fuit, quæ vocatur, iad, hoc eſt, prophetia non leniter, ſed violenter influens.

D Quando igitur ecſtaſis accedit, tunc tenenda Patrum h doctrina: Prophe- tas non fuiſſe ſic mente captos vel attonitos, vt non probe ſcirent, quid prædicerent. Polychronius in Ezech. cap. 3. Quemadmodum diuini concantatore. ad demeritiam vſque procedunt, damone ſuporem illis ingenerante ita è contrario Prophetis ſenſus aſſicitur, dum anima ſpiritu efficacia colluſtratur. hoc e-

E nim proprium fuit fanaticorum, quales erant hæretici Montaniſtæ, & vates Gentilium. vt ex Beato Paulo ſibi viſus colligere Theophylact. in initio commentar. in I. ad Cor. cap. 12. Im- merito valde ab Oliuario reprehēditur auctor, de ſpiritu & anima (exſtat

e Theoph. in Habac. & Nahū.

Et Ioan. Petrus Olina- rius lib. de prophetia cap. de Lēmate, A- rias Mon- ta. Prælu- diis in prophe- mi- nor. Franc Ribera in Nahum.

C g Ezech 1. v. 1. & c. 8. v. 1. & 3.

h Iuſti. ad monit. ad Gent. circ. ſin. & g 2. ad Orthod. Epiphani. (qui ſuſ) hare. Mo- tanianiſtæ quæ eſt. 86. Hiero. præfat in Eſa. Chry. ſoſt. in Vſ. 44. & c. 29. in eſij. d. Cor. 12. Aug. 4. 9. cont. Acad. 1. 7.

inter

i libr. de anima.

inter opera August.) quod scripserit. B. Ioann. in eccliali Apocalypsin scrip-
 plisse. Nam ecclialis duplex est, vna di-
 uina, alia diabolica: vt insinuat Ter-
 tull. his verbis; *i Ecclasis hoc operatur de
 suo proprio, vt sic nobis sapientia imagines
 inferat, vt et errorum.* Sapiencia sc. ac
 veritatis diuina errorum & falsitatis
 diabolica. Non igitur auctor ille ec-
 clasim sumpsit, pro mentis attonitæ
 abalienatione, & animi quadam im-
 potentia: qualis erat in Pseudophetis
 illis: sed more patrum & recto, pro rap-
 tu, siue pro abstractione tantum à
 terrenis, & sensuum corporeorum
 functione: nec voluit sic constitutum
 Euangelistam scripsisse; sed, quæ, dum
 in tali ecclasi constitutus, viderat, ea
 postmodum in scriptum redegisse. vt
 mittam D. Pauli raptum: talis haud
 dubie D. Ioan. fuit, quod testatur cum
 dicit, *sem spiritu fuisse* (εγὼ ἐν πνεύματι
 η̄) scilicet correptum & absorptum in
 ecclasi, vt rectissime Haymon fuit in-
 terpretatus: breuiter idem vno verbo
 insinuare voluit Andreas Casarien-
 sis; *πνεύματι ἀγίῳ γὰρ ἠρπάχθη ὁ πῶτος*: quod
 vocabulum, sic afflatum Spiritu san-
 cto significat, vt totus ab eo correptus
 mente seu spiritu, & occupatus solida
 possessione fuerit: nam affectio animi
 cessaticorum, κατὰ κράτος, vocata, quia sen-
 sibus corporeis ad tempus quasi pri-
 uantur: vnde & morbus quidam ita
 nominatus, qui corporis sensu motu-
 que priuat, k qui & κρετέλιον nostri
 medici, congelationem, appellant. Idem
 significari puto, quando Prophetæ di-
 cunt, *factam super se manum Domini*, l.
 item, *elevauit me spiritus*, aut, *eduxit me
 manus Domini in spiritu*; item, *cecidit su-
 per eum mentis excessus*, vbi Græce est
 ἐκστασις. n Perperâ Theodoret. & Theo-
 phylact. o cum Lemma, confundunt

k Galen. li.
 13. Thera-
 pens. c. li.
 4. de locis
 fact. Ario,
 c. Egi-
 net.
 l 4 Reg. 3.
 v. 11.
 m Exec. 11.
 v. 1. et c.
 40. v. 1.
 n Apor. 10
 v. 10.

A cum huiusmodi raptum, hoc est, Lan-
 cum Massa.
 Tertia species erat, *somnium*, dor-
 mientibus tantum medio simulacro,
 siue phantasmate, cōtingens: Hebraei
 vocant, *chalom*. p Græci, *ὄνειρος*. Si quis
 quæ euentura sunt somnians, ipse
 quid somniet non intelligit: tunc eius
 respectu non erit prophetia: sed ad-
 spectu tantum illius erit prophetia,
 cui Deus significationem somnij re-
 uelabit. quare Ioseph Propheta, & nō
 Pharao, vel eius serui: q Daniel Pro-
 pheta, & non Nabuchodonosor: r som-
 nians autem ipse demum annu-
 ratur Prophetis, quando cum som-
 nio simul intelligentiam somnij per-
 cepit, vt Daniel in altero superbi Re-
 gis somnio. f. De his somnijs prophe-
 ticis tria sunt consideranda, modus,
 causa, & gradus seu dignitas.
 Modus multiplex est, vt accurate
 noster Pererius explicauit. r quædam
 immittantur cum pauore & horrore
 somniantis, u quædam pacifice, x 2.
 quædam non intellecta, quædam simul
 intellecta, vt dixi. 3. quædam clara &
 sine inuolucris, y vt Ioseph, trium Mā-
 gorum, & B. Pauli: quædam obscura,
 implexa, inuoluta, vt Pharaonis & ser-
 uorum eius, & Nabuchodonosori. d
 4. in quibusdā Deus alloqui videtur,
 vt Salomonem, b interdum Angelus
 bonus, vt B. Ioseph: interdum aliquis
 homo, vt Paulum vir Macedo. c 5. ali-
 quando somnia correspondent ante-
 cedentibus cogitationibus, & sic ini-
 tium sumunt ex causa animal: vt pri-
 mum somnium B. Ioseph, & primum
 Regis illi⁹ Babylonij: quandoq; vero
 nulla præcedit cogitatio, vt in somnio
 secūdo B. Ioseph accidit. d. hanc diffe-
 rentiam notauit B. Gregor. e 6. non-
 nunquam nihil petenti Deus somniū
 inopi-

o in Na-
 bum.
 D
 p Iai. 1.
 v. 7.
 הלל
 q Gen. 41.
 c. 41.
 r Dan. 1.
 c. 4.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.
 c. 17.
 i Dan. 1.
 c. 17.
 k Dan. 1.
 c. 17.
 l Dan. 1.
 c. 17.
 m Dan. 1.
 c. 17.
 n Dan. 1.
 c. 17.
 o Dan. 1.
 c. 17.
 p Dan. 1.
 c. 17.
 q Dan. 1.
 c. 17.
 r Dan. 1.
 c. 17.
 s Dan. 1.
 c. 17.
 t Dan. 1.
 c. 17.
 u Dan. 1.
 c. 17.
 v Dan. 1.
 c. 17.
 w Dan. 1.
 c. 17.
 x Dan. 1.
 c. 17.
 y Dan. 1.
 c. 17.
 z Dan. 1.
 c. 17.
 a Dan. 1.
 c. 17.
 b Dan. 1.
 c. 17.
 c Dan. 1.
 c. 17.
 d Dan. 1.
 c. 17.
 e Dan. 1.
 c. 17.
 f Dan. 1.
 c. 17.
 g Dan. 1.
 c. 17.
 h Dan. 1.

inopinato immittit, ut sit plerumque, & accidit in praedictis SS. exemplis: nonnunquam vero petentibus reuelationem eamque sperantibus, ut Danieli f. confusis enim Hebraeos huiusmodi desideria sua Deo proponere, & ab eo petere, ut per somnia futurum illis euentum pandere dignaretur, manifestius est ex S.S. quam ut quis debeat dubitare g. Soliti id ipsum Gentiles facere in templo Serapidis, seu Plutonis, ut discerent quae ratione à morbis liberarentur h, vel ad resolutionem dubiorum habendam, ut fecit Edeusius i, & apud poetas Rex Latinus k: & in templo Aesculapij Apollonius l: & Spartani magistratus in templo Pasiphaes m: tale fuit templum Amphiarai n, & Gallie apud montem Garganum o, & huiusmodi templa vocabantur, Psychomantea. Conatus ad hoc crimen Apostata Iulianus, per calumniam, detorquebat Vigilias Christianorum ad sepulchra Martyrum: sed retudit illum valide B. Cyrillus p. Iudeos nonnunquam eo superstitionis delapsos, ut ad captanda somnia in Gentilium templis incubarent, docet Esai. propheta q: qui immolant in hortis, & sacrificant super lateres, qui habitant in sepulchris, & in delubris idolorum dormiunt.] Vbi LXX. ut solent, paraphrasticè addiderunt, propter insomnia, & in eorum causa incubationis explicantes. D. Hieron. In delubris, inquit, idolorum dormiens, ubi stratis pelibus historiarum incubare soliti erant, ut somnijs futura cognosceret. Quod in sano Aesculapij vsque hodie error celebrat Ethnicorum, multorumque aliorum.] Idem Cyrillus, ibi in Comment. confirmat.

E Cause somniorum efficientes alio loco explicabuntur: nunc de diuino-

A rum somniorum finali causa (ut vocant) agimus dumtaxat: quae ex SS. multiplex desumitur. 1. ut quis à mala absterreatur, sicut factum Abimelech r Regi Geraræ, & Labano s: hanc insinuat B. Iob t, in horrore (inquiens) visionis nocturna, quando solet sopor occupare homines, pauor tenuit me, &c. & alibi u, terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties. 2. ut consoleretur afflictos, & maestos perfundat lætitia, quod de se asserit B. Angela de Fulgino cap. 16. 3. ut adhortetur ad aliquod bonum, ut Gedeonem x, & Iudam eiusque exercitum y. 4. ut moneat vel doceat quid agendum fugiendumve, ut B. Ioseph, & tres Magos z. hanc causam C Iobus significat his verbis, per somnium aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina, ut aduertat hominem ab his quae facit, &c. 5. ut spiritum prophetiae, vel quod aliud spirituale donum simul largiatur: quo pertinent iuxta nonnulla ista moysi b, si quis fuerit inter vos propheta domini in visione apparebo ei vel per somnium loquar ad eum. Significare volunt, quod spiritum prophetiae, vel visione, vel somnio, collaturus sit: potius crediderim agere, de ijs, quibus iam dato prophetiae spiritu, significat se postea cum eorum nullo tam familiariter, quam cum Moysè acturum, cum hoc ore ad os, cum illis dumtaxat per visionem & somnia. Melius huc facit istud c Iobis: senes vestri somnia somniabunt, & iuuenes vestri visiones videbunt. praecesserat enim, effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri. sic donum sapientiae & prudentiae in somnis datum Salomoni d, ex probabiliore sententia Tostati e: sic promissio obuenturae dignitatis, Ioseph & Mardocheo. f. 6. ad reuelatio-

R r r

nem

r Gen 20.
f Gen 31.
c cap. 4. 13.

u r. 7. 5. 14.

x Indic. 7.
v. 13.

y 2. Mach. 15.

z Matt. 1. 2.

a cap. 33. v. 15.

b Num. 13. v. 6.

c c 2. v. 28

d 3. Reg. 3.

e Add. c 3. q. 2.

f Gen. 37. Esh. 11.

in Na.

D

p Iai. 23.

v. 7.

הלים

g Gen. 43.

v. 41.

r Dan. 1.

v. 4.

i Euanap. in Edeus.

E. Aeneid. 7.

i Philo. in eius vita.

m Cic. 1.

Tuscul. 2.

v. de diuin.

n Panfa.

o Strabo lib. 5.

p lib. 10. in Iulian.

q cap. 65. v. 4.

r q. 3. dicitur.

s Irenaeus.

u Gen. 11.

v. 11. Dan.

z v. 1.

x Gen. 31.

v. 11.

y Matt. 13.

v. 20. 21.

z v. 11. 12.

a v. 16. 17.

b add. Gen. 40. 41.

c Dan. 2. 4.

d b. 3. Reg. 3.

e supra.

f Gen. 37.

g Esh. 11.

d Matt. 13.

e li. 6. Al.

f Gal. 1. 16.

g Gal. 1. 16.

f Gen. 37.
Esb. 11.
g Gen. 28.
Dan. 7.
h Gen. 15.
i Gen. 41.
k Dan. 2.
Et 4.

nem diuini alicui⁹ mysterij g, vel magnarum reip. aut imperij vicissitudinem h, vt Israhelis i, Egypti, & Nabuchodonosor k. Ad hæc capita reduci possunt multa somnia diuina, quorū in Historijs Sanctorum fit mentio, vt illa Africana apud Victorem Vticens. de persecut. Vandalic. 2. oblata Eusebio Episc. Carthaginens. & quæ post obitum Sidonij visio oblata pincernæ apud Greg. Turonens. lib. 2. hist. Franc. cap. 23. & inter alia vnum mimi, in vita Simeonis Sali, apud Metaphr. aliud sacrilegio Traiectensi oblatum sapius, apud Sur. ro. 4. in vita S. Frederici. aliud oblatum monacho Cluniacensi Beatæ virginis, tempore S. Odonis, apud Ioannem Monachum, l. 3. vita D. Odonis. c. 9. cuius occasione B. virgo cœpit vocari, Misericordie Mater. aliud Berta matri S. Suiberti, apud B. Marcellinum, cap. 1. vita Suiberti. aliud S. Abramo confessori, apud Metaphrast. in eius vita. Aliud Henrico Imper. apud Rupertum, in vita S. Heriberti c. 26. aliud S. Lutgero apud Monachos VVertinens. eius vite cap. 11. Et 16. aliud S. Hugoni Gratianopolitano apud Guignonem, in eius vita, aliud Hartmanno Tuitiensi apud Conradum: in vita S. Volphelmi, aliud multiplex Elpediphoro, apud Ioannem presbyterum, in vita S. Basilei Episcop. & Mart. & alia innumera.

De gradibus seu dignitate prophetiæ multa variaq; congesere Moses Egyptius l & Francisc. Picus m, sed minutiora, quam vtiliora: idcirco, illis omillis, tantum dico quod ex ijs omnibus intellectualis reuelatio: quæ fit sine cooperatione phantasiæ: præstantissima est, si secundum se & præcise sumatur: altera vero in qua phantasia ab intellectu excitata concurrat,

l in Ducto
ro Dubi-
tantium.
m de pran.
l. 2. c. pen.
Et vlt.

A est præstantior extensue, quia primam & quid aliud præterea comprehendit. Sic etiam intellectualis per se sumpta, & comparata cum imaginaria perfectior est, sed si imaginariam addideris ad intellectualem, tum extensue simul ambe perfectiores erūt, quam seorsim sola intellectualis. ita P. Franz. Soarez ad 3. par. q. 30. art. 1. dispen. 9. sect. 2. cui Episcopum Guadixensem Horoseum lib. 1. de vera & falsa prophet. cap. 3.

QVÆSTIO III.

Quo pacto prophetia sue diuina reuelatio discernenda sit, à diuinatione sue diabolica reuelatione?

NON minus necessaria, quam ardua est huius quæstionis accurata pertractatio, propter quotidianas, etiam spiritualium personarum illusiones quæstus Synesius ante sex sæcula multos tum temporis priuatos & Sacerdotes finxisse somnia, pro reuelationibus, *ὡς ἂν ἴδωμεν τινος ἀνεπίστου ἀποτοῦ κελύου ἀποκαλυφθεῖ* Ep. 54. in ea decidenda sequar vestigia aliorum, qui certatim ad hunc lapidem versandum accurrerunt: præcipui fuerunt B. Vincentius Ferrerius, tractat. de vita spirituali cap. 11. & 12. Ioann. Gerson, tractat. de probat. spirituum, & alibi passim, Cardinalis Turrecremata, in præf. Defensorij reuelatio. B. Brigitte, Henric. de Firmaria, lib. de quatuor institutibus, Ægyd. Carlerius, p. 1. Sports fragment. in princ. Hierony. de Ferrara, in Compend. reuelat. Ioann. Francisc. Picus, libro vltim. de prænotion. Ribadeneira, libr. de tribulatione cap. 15. Delegatus d. libr. 1. de aucto. Sac. Script. cap. 11. & noster Franc. Ribera, libr. 1. vite de Iesu cap. 2. à quo citatur opus Ioan. de Ho-

roscio

tolco de vera & falsa prophetia, quem nancisci tandem datum anno 1605. Pinciae, liber est varia eruditionis, & iudicij probi, seu Hispanice tantum scriptus, editus Segouiae lectu dignissimus. & quidam alij recentiores, quorum dicta cuncta inuenies, apud istos antiquiores. Possunt omnia reduci ad tria capita: de eo qui iudicat, de persona cui facta reuelatio, de ipsa reuelatione & eius circumstantijs. de singulis videamus.

SECTIO I.

De necessarijs indicaturo de reuelatione.

VEL quis iudicat de apparatione propria, vel de aliena: & plus periculi est priore casu. Vtroque oportet sit persona spiritualis & deuota. *nam animalis homo non percipit ea quae spiritus sunt.* Oportet itaque eum qui recte sit iudicaturus, primo *donum discretionis*, à Deo petere: vt queat sincerum manna diuinæ reuelationis, à mellita lethaliq; dæmonis offa dignoscere, & hæc discretio, conceditur aliqñ à Deo immediate simul cum ipso lumine prophetico, vt dictum est, aliqñ seorsim, idque vel ad priuatam accipientis instructionem, vel ad aliorum quoq; & totius Ecclesie doctrinam, & remedium. Hoc enim dono homo consequitur, vt in se, & de se sciat probare spiritus, & etiam sciat illos de alijs, & in alijs discernere. **P**otest autem hic considerari quasi duplex modus, vnus *experimentalis*, qui cum ipsa reuelatione propria infunditur illi, cui facta reuelatio: *qui modus* (vt ait Gerson) *sit per inspirationem intimam, seu internum saporem, siue per expe-*

rimentalem quandam dulcedinem, siue per illustrationem à montibus æternis, effugantem omnes tenebras dubietatis.] Hic modus rarus est, & paucis concessus: & quibus concessus non est, illi non possunt, suo iudicio, in proprijs reuelationibus stare: quibus vero concessus à Deo fuerit, illi tamen eo vt non possunt, ad discernendas aliorum reuelationes, quia sicut, *nemo nouit quæ sunt spiritus, nisi spiritus, ipse met: sic nemo cognoscit infallibili certitudine, per experimentalem hunc sensum, ea quæ in alieno sunt animo.* **A**lter, modus: qui datur maxime in ordine ad alios: ille nititur etiam, seu confirmatur experimentis varijs, tum suum aliorum: & solet à Deo concedi maxime illis, quibus officij & dignitatis ratione incumbit animarum cura. Sed non debet quis facile sibi persuadere, se donum istud à Deo accepisse: ideoque ad preces continuas, etiam debet adiungere humanæ prudentiæ, & doctrinæ media. **T**ertius, enim est modus discernendi spiritus, quem vocant, *doctrinalem*, per diligentem & piam sacræ scripturæ tractationem: quæ regulas præbet falsos prophetas à veris discernendi: lectio quoque sanctorum Patrum & Historiæ Ecclesiasticæ multum confert, vt, illusiones & reuelationes, signis ac notis peculiaribus queant diiudicari: his si adiungatur observatio virorum spiritualium, & experientia, & in ambiguis obscurisque consulantur viri docti, & pii, & in via spiritus longe progressi, in militia vero contra dæmonum astus exercitati veteranique: sperandum est posse deceptiones sic sentiri & vitari. Plane ad hunc vltimū iudicij ferendi modum, non sufficit sola doctrina, sed accedat

oportet ad illam experientia propria, vt quis sit & doctus & contemplatiuus, vt & Scripturam & reliquam Theologiam non leuiter delibaret. *Et in semetipso expertus sit variam (ait Gerson) affectionum spiritualium pugnam, tanquam ascenderit nunc in caelos, nunc descenderit in abyssos, & viderit mirabilia Dei in profundo. Nam qui nauigant mare hoc mysticum diuersarum affectionum, quasi collidentium se fluctuum, enarrant mirabilia eius. Inexpertus autem talium, quid nouit eorum?* Ad hæc autem nulla magis necessaria dispositio reperitur, quam solidæ humilitatis, vt enim docet Moses apud Cassianum, *solis humilibus à Deo hæc cognitio datur.* Denique non est iudicium præcipitandum, sed res Deo diligenter prius commendanda, & multiplex scrutinium mentis faciendum: iuxta mox dicenda. Docent hoc sacræ literæ. Narrat Ioseph Iacob patri sua somnia: increpat eum pater, sed rem tacitus considerat *a.* Apparet angelus, Iosue filio Nun, formâ viri armati: ille disquirat interrogatione, quis esset, nec adorat incognitum *b.* Audit Samuel vocantem Deum, nec respondet Domino, sed accurrit ad Heli, donec monitus fuisset ab Heli sacerdote, quo modo se gerere deberet *c.* Helias discernit inter turbinem, commotionem, ignem, & auram lenem, & perpendit prudenter, in quo illorum Dominus se manifestaret. Salutat Virginem sacratissimam Gabriel Archangelus: illa priusquam responderet: *cogitat, qualis esset illa saluatio d:* non id leuiter, sed *quod dicitur, mature & diu, animo atque cogitatione voluebat, vtrum illa saluatio illusoria esset & à Deo, an à dæmone, vt optime Euthymius. Hoc imitatus*

*a Gen. 37.
v. 11.*

*b Iosue 5.
v. 13.*

*c 1. Reg. 3.
v. 9.*

*d Luc. 1.
v. 29.*

A Diuus Ambrosius, cum illi corpora SS. Martyr. Prothasij & Gerualij reuelata, hoc Episcop. Cyprius, cum Diuus Barnabas illi se manifestauit, hoc ceteri sancti, vt vidimus, *libr. 2. quest. 6.* Si hoc illa mulier Carthaginensis fecisset e, quæ causa fuit schismatis maximi, non tam turpiter delusa fuisset, nec tot malorum Africæ occasionem præbuisset. Sane quamdiu res dubia est, longe totius censetur, potius eam pia cum humilitate repudiare, quam cupide & confidenter recipere, aut assentiri.

B Obijciat forte aliquis, apud Cæsarium legimus, multos precibus à Deo reuelationes, visionesq; & postulasse, & obtinuisse: si petere licet, cur non & oblatas amplecti statim atque recipere? *Respondeo,* multa fieri à multis non imitanda, immo nec probanda, maxime ab hominibus incomperata sanctitatis. Nam si quis, de quo constaret sanctum esse, id in casu aliquo peculiari & necessario peteret (quod olim sancte factum à B. Ephrem, docet Amphilochius, *in vita Diui Basilij.* & à sancto Mauro docet, *in eius vita, Faustus, apud Surium in Ianuar. & à S. Hereberto docet Rupertus, eius vita capit. 13. apud Surium mense Martio.*) vt non auderem damnare: sic non venter ceteris suadere, ne idem sibi putarent imitandum. Quoniam inuenio viros doctos, & valde spirituales semper huiusmodi desideria ac petitiones improbasse: quia nasci solent ex occulta superbia, æstimatione, & amore sui: quo cupiât manifestam alijs suam sanctitatem, & saltem ex curiositate vana, & optime tradidit S. Vincenti^o superius laudatus: & ideo Deo solet permittere tales decipi, & impingere, vt de se ipsa testatur, mulier singularis

pruden-

a lib. de vi-
ta & errori-
bus suis.

b lib. de o-
rnatu metali
D. Augusti-
ni 10. c. 10.
c. 1. de vera
religione et
Circulo p.
3. de super-
stitione. c. 11.

prudētia & sanctimonia B. Catharina Bononiensis. a Deinde quia in tabulis non consistit sanctitas, neque perfectio Christiana, nec ista nos Deo faciunt gratiores, aut proximo vere utiliores. Denique quia huiusmodi auersari, non est ianuam Deo praecludere: sed, per custodiam sui, & humilitatem & castum timorem, Spiritum sanctum allicere, qui amat quiescere super humiles ac timoratos, quae cuncta diligenter ac serio tradita fuere à nostri ordinis viro, Franc. Aria. b prius nos docuit D. Augustinus conatum hoc demonem sibi persuadere, uti signum aliquod à Deo peteret: se vero id detrectasse, gnarum quam multos haec curiositas perdidisset. Ideo alibi mones his abstinere, & quod intra nos est, Dei regnum, in iis qua videntur, non quaramus, post Augustinum idem monemur à Gerson: cuius in similibus magna sane auctoritas est, his verbis; Enarrantur exempla sanctorum Patrum, qui curiositatem huiusmodi visionum, vel miraculorum tanquam perniciosissimam fallacissimamque resugerunt. A qua se Augustinus liberatum, in suis confessionibus, gloriatur in Domino. Quam propterea D. Bonaventura abhorrendam nimis esse determinat, totoque conatu repellendam, nunc orationibus, nunc increpationibus seu flagellationibus propriae mentis & corporis: exemplo illius, qui veneratione caret superbia, quae suum, & obtinuit à Domino, ut per tres menses Daemoniaci vexaretur obsessione. Alter sanctorum Patrum, dum sibi demon transfuratur in Christum, dicit, ego sum Christus repersonaliter visitans, quia dignus es, confestim clausit oculos utraq; manu vociferans, Nolo hic Christum videre, satis est ipsum in gloria si videro: statimq;

A disparuit. Alter sub aliis verbis similem seruauit in huiusmodi illusionem humilitatem: Vide, inquit, ad quem missus sis. Ego certe talis non sum, quod dignus sim hic videre Christum. Alterum quia volebat intrare templum, dicens: Sibi satis esse, quod oculis corporeis aspexisset Christum, colligauerunt cathenis, soluere ieiunium, carnibus vesci, vinumque bibere compulerunt. Sicq; timore compresso, sanatus est. Pro cautela postea subdit idem, ut non modo suspensum teneatur iudicium, sed reuenter quoque cum Apostolorum Principe, dicatur; Exi à me Domine, quia peccator sum, quia vilis sum, quia visionibus tuis indignus sum, quas hic neque quero, neque accepto, sed repello. Sic in alio, non in hoc seculo visio tua tota merces mea Domine Deus & sufficit. Quid à me de visionibus tuis in hac vita? quid de Superiorum meorum monitionibus: mitte potius alium, quem missurus es: & me meus spiritus humili tegat obscuroq; loco.]

D. Bonaventura, quem citat locus est, lib. de profectu religios. cap. decimono, ubi etiam addit desiderio reuelationum multos lapsos in grauissimos errores. Prudenter itaque B. Virgo Coleta ipsi etiam Deo multa ei secreta reuelare volenti, respondit: Domine Deus, sufficit mihi te solum cognoscere, & peccata mea, eorumque abs te veniam obtinere.] sic Stephanus Iuliacus eius vita c. 5. haec sane optime dicantur in propriis visionibus: in alienis approbandis, credendisque: ipsis confessoribus alijsq; iudicibus hanc Gerson praescribit regulam: Caus ergo (inquit) quisquis eris auditor, aut consultor, ut non applaudas tali personae, & non laudes eam, non mireris, quasi sanctam, dignamque reuelationibus atque miraculis. Obfiste potius, increpa dure, sperna eam, cuius sic exal-

tarum est cor, elati sunt oculi, vt ambulet in magnis & mirabilibus super se: vt digna sibi videatur, qua non humano more operetur salutem suam, per doctrinam scilicet Scripturarum & sanctorum, cum dictamine rationis naturalis, nisi consilium habere presumat, & putet, ne dum ab Angelis sed à Deo, ne dum semel in necessitatibus, sed pene iugiter, velut in quotidianis colloquutionibus, talem admone, non sublime sapere, sed sapere ad sobrietatem: quoniam verissime ait, qui dixit, superbia meretur ludi. Et eo dignius, quo instar Pharisaei latentem harentemque osibus superbiam, sicut nec Phrisicus febrilem calorem, superbus attendit. Quid enim facilius quam se vilissimum peccatorem dicere, sed veraciter, simpliciterque ita sentire ex intimis, hoc diuini muneris est, non humani solius exercitij. Hoc vltimum addidit, quia solent personæ, quibus per reuelationes dæmon illudit, fateri quidem se peccatores & indignos esse; sed, vel aperte increpationes huiusmodi agre ferre, & sic detegitur interna superbia, & cognoscitur illusio: vel saltem ex duobus vnum prætexūt. nam vel dicūt se idcirco alieno iudicio nō credere, quia de suo certi sint per reuelationem intimam & secretam: vel sane non audere se visionem reiicere, quia si fortassis visio à Deo esset, hoc foret spiritui sancto resistere, & semen gratiæ eius in crepundiis suis extinguere. Vtrique dicto idem ille Cæcellarius Parisiensis optime occurrit. Primo quidem: Deum nunquam esse Deum diuisionis, ideo si ab ipso sit illa certitudo, nunquam per alterius iudicium contrarium eum impugnetur: sed potius illi, quæ vel vt superiori, vel vt consiliarium saltem, humiliter consuluerint, idem inspiratu-

rum, atq; in mentem missurum. Nec enim patitur Deus sperantes in se, & timentes, & quod in se est facientes, in tãti momenti negotio, falli. Debet autem ei, qui vidit reuelationem, hæc ipsa certitudo, quam prætexit, de superbia & pertinacia esse suspecta: & tutior pars eligenda est. Nam sibi credendo & innitendo, potest peccare; superiori credendo, peccare nō potest: sed certo certius per animi submissionem & obedientiam mereri. Quod ad alteram ait: sed profecto spiritus S. qui se dat humilibus, nequaquam ex humiliatione, quam prædiximus, se subtrahet, intrabit potius, exaltabit, & in beneplacito suo deducet victor super excelsa anima hæc, in oculis suis vilem, & absq; vlla ruga fictionis, humilem & simplicem.] Hactenus ille. Sane hæc humilitas Deo tam grata est, quam quod gratissimum: Dæmoni tam odiosa, vt eam nō ferat, sed vt plurimum statim diffugiat. Non audes forte respuere? cogita decipite posse, & interea comperendina? & consule prudentiores te. D. Cyprianus, & alij sancti reuelationes magni fecerunt: sed eas tantum, quas à Deo esse sciebant. Olim quoque visiones diuinæ frequentiores fuere, quia magis necessaria: hodie quo minus necessaria, hoc infrequentiores sunt, & suspectiores habendæ, vt non immerito debeant, & à magistratu Ecclesiastico discuti, & à priuatis vitari: qui prætextu vel fictarum, (quod hypocritis proprium) vel habitarum (quod illusorium esse consuevit) reuelationum, de aliis (maxime illorum à Deo non commissis curæ) personis: in earum, (vt plurimum muliercularum,) familiaritatem & sollicitudinem sese ingerunt: vt & auorum memoria Be-

gardi & Lollardi, in Belgio; & nostra, Illuminati faciebant in Hispania, & hodie etiam alij quidam factitant, suo periculo, aliena fraude.

SECTIO II.

De persona eius, cui facta reuelatio.

QVo ad personam Prophetæ, seu vidētis viſiones, multa ſunt conſideranda. Primo *fides*, illius, an ſit ſincere Catholica; quare non eſt credendum reuelationibus Dæmonicolarum, (qualis illa Childerico Regi Franciæ facta, procurante & explicante Baſina, quæ viuente adhuc marito ei nupſerat, & ſaga erat; qua ingenium poſteritatis eius declaratum Franciſci Hiſtorici putant, (lege *Gaguinum lib. 1.*) vel hæreticorum, Nam initio Eccleſiæ Cherinthus falſas reuelationes finxit, & eas Apoſtolorū nominib. inſigniuit, vt Caius & Dionyſius Alexandrinus tradidere: a tales prophetiæ ſectatorum Marci Magi: b tales prophetiſarū & ipſiuſmet Montani, vt Patres antiqui illius temporis prodiderunt, Claudius Apollinaris, Miltiades, Apollonius, & Serapion, quorum verba refert Eusebius: c tales Atehonticorum Martiades & Martianus, qui librum conſinxere, quem vocabant, *Reuelationes Prophetarum*: d Manetis quoq; tales reuelationes, de quibus contra Fauſtum agens D. Auguſtinus: talis Iuliani Apoſtata, quam narrat epiſ. ad Oribasium, de arbuſcula: tales, quib. Donatiſtæ Generoſum conati decipere: e & quibus utebatur Vincentius Donatiſta: tales, quib. illuſi Meſſaliani gloriabatur: f tales fue- re noſtris temporibus Munzeri, & A-

A nabaptiſtarum, tales Campani, tales Iuſti Vellii, & Franc. de la Cruz reuelationes. Tales hoc año 1601. hic Grætij, qui ſuſpendio ſceleris pœnas luere duo maritus & vxor; qui penes ſe ſolos Eccleſiam remanſiſſe incolumem pertinaciſſime iactabant: ideo communes liberos pater baptizabat, mater patrini more ſpodebat. hi mundū hoc anno periturum prædicebant: ſed morte mundi interitum præuenere. Plurimos huiuſmodi dedit olim Britannia. Illic enim natus in Cambria quidam Merlinius Magus ſceleſtiſſimus: verum enim, fruſtra renitenti- bus Pontico Virumpio, & Lelando, eſt hoc de illo teſtimonium Guilhelmi Neuburgij, & Polydori, & alias mendaciſſimi, Buccanani. Sane Magum fuiſſe, geſta eius à Galfrido Monumethenſe tradita conuincunt. Caue hūc qui vteri Pendragonis æuo vixit, cōfundas cum alio Merlino Scoto, Helii Theleſini (qui & ipſe vates) diſcipulo: qui Aſtronomiæ & Phyſicæ, vt magiſter, valde peritus, multa fertur prædiſſe: & videtur aliis Prophetis Britanniæ, Kentigerno, Sanſoni, & Gildæ, annumerandus. Hanc Merlinorum diſtinctionem, notarunt Anglicarum rerum Scriptores, Treuiza, Ranulphus, & Giraldus Cambrenſis. Falſa fidei Pſeudopropheteꝝ fue- re ibidem, Ioannes Ballus anno 1390. teſte VVadeno, in *ſiſticulo Zizantiarum*: & Pagani ante Chriſtum natum, *Eubages*, vocati: ex quorum ſecta, quidā Aquila, & alius Perdix, teſte Chriſtophoro Mylæo. Nec diſſimilis vanitatis ſunt prophetiæ eorum, qui ea in medium proferunt, quæ decreta Generalium Conciliorum, vel Sedis Apoſtolicæ conuellunt; vt ridicula prophetiæ illæ Marioni Aduoca-

Parilien-

a Euseb. li. 3.
ca. 17.
b Iren. li. 1.
ca. 9.

c Iren. li. 3.
ca. 17.
d Epiphanius.
her. 40.

e D. Augu-
ſtini. 165. ca.
lib. 3. de ani-
ma. 11.
f Theod. li.
4. her. sub.

Pacientis de Societate Iesu, refutata valde à Renato des Fons. in libro contra le playdojer de Marion. ca. 5. & 6. nam Marionus iste, vt Arnaldo genero suo complaceret, & cum eo atq; Pasquero, ac Doleto, quadrigam Calumniatorum & Sycophantarum nostri temporis imprudentissimorum, sufficeret, etiam prophetias falsas coram Senatu Amplissimo, proferre in medium non dubitauit. Nimirum vidit sola Lutetia, dedit vna curia; quos vix, tam distitis prouinciis, tot sæcula: Pattacionem, Medium, Ecebolium, Lamponianum. Nimirum tanti est his Herostatis, inter Cathenas, & Quadruplatores, & Azonenses: inter *συνηγες, & θυμωδεις, φολεγυλημωδεις*, cenferi, & digito ostentariet.

2. Nam sint personis arreptiæ: nam harum reuelationib⁹ vel prophetiis nihil credendum, delusos à quadã multos, scribit Firmianus, ad B. Cyprian. hoc argumentò Miltiades probat prophetias Montani falsas: quia sponte incipiebat vaticinari: sed inuitus, furoreque, & amentia correptus, pergebat. h Tales fuere prophetiæ monialium. Quercetensium anno 1491. de quibus ita scribit Christianus Masæus: i Eodem (inquit) anno, circa festum Cathedra (terribile dictu) cæperunt demones habitare & possidere monasterium dominarum Quercetensium: quas annis quatuor, & mensibus toridem miserabiliter vexauerunt. Vidisses eas crebro, velut canes per agros discurrere, instar auium, volare per aera sicut feles, in arbore reperire, pendere de ramis: variarum animantium effingere voces, secreta prodere, de futuris euentibus prophetare. Denique quoties Domin. Henricus Cameracensis Episcopus, aut Dominus Aegidius Nettelez, Decanus e-

A iusdem Ecclesie, viri virtutum, ad exorcismum earum accederet: En inquam, cornutus ille nunc in via est, vt nobis comminatur, venit. Post multa remedia, yndecanq; collata, earum nomina delata Romam, ab Alexandro V I. lecta fuerunt in cæna Domini sub diuino sacrificio, sed nihil profuit. Ioanna Portiere, quæ malorum dicitur dedisse principium, a nono ætatis anno, ludere cum Diabolo cœpit; qui accusabat eam in monasterio CCCC. XXXIV. vicibus indigne communicasse: sed ille quia mendax est, non stamus verbis illius. Ipsa Cameracum adducta, quadragenaria maior, in carcere periit, circa festum Martini. Cetera post annos 4. mense Iunio liberata sunt. Eandem Historiam narrat, etsi paulo aliter Ioã. Molinetus Valencenensis, in Chronico Belgie nouidum edito, è quo quæ lib. 6. referam, ea mihi optima fide ex M. S. Codice describi curauit Clariss. L. C. & Senator spectatæ iustitiæ, Petrus Oranus Leodicensis. Tales omnino diuinationes Indorum: qui sumpto cohobæ semine externantur, & mox cessante furore vaticinantur. de quibus Pet. Chicza, part. 2. histor. Paruar. ca. 27. tales Libussa Bohemæ apud Dubrauium, lib. 2. Boiem. histor.

D 3. Num fidei sinceritatem, vita ac morum integritas, virtutesque commendent, an vero vitia & imperfectiones notabiles eam debonestent. Ideo non credendum superbis, ambitiosis, impatientibus, carnalibus, ebriosis, iram fouentibus, odia exercētibus, dissidia ferentibus, vel alios diffamantib⁹, vel pecunias hinc corradentibus: nec etiam hypocritis, qui singularia quædã affectata deuotionis & penitentiæ signa, per superiores Ecclesiasticos nõ approbata, ostentant. Confirmantur

g exstat inter Cypriã. epif. nu 75.
h Euseb. d. cap. 16.
i Chronic. lib. 20.

hæc

hæc, vnius ex primis patribus, Appol-
lonii sententia, qui prophetias Mon-
tasticarum fallitatis hinc arguebat:
tum quod Maximilla & Quintilla ma-
ritos suos deseruerant: tum quod e-
rant pecuniæ cupidæ, & nusexercen-
tes, tesseri & tabulis ludetes, & mer-
cedem prophetiarum accipientes: tū
quod lasciuæ: deditæ pigmentis, cul-
tui corporis, & sumptuoso luxui vesti-
mentorum. & Gerson etiam sic scribit: **B**
*Habet præterea quilibet passio profundam
suam lesionem, suam ætatem, suam (vt O-
rigenes loquitur) demonium, patet in phi-
locaptis, zelotypis, & iracundis, in inuidis
& auaris. Vnde Poeta,*

Qui amant, ipsi sibi somnia fingunt.]

Nimirum hi sunt manes, quos quem-
que pati Poeta cecinit: hæc que cuique
Deus sit dira cupido. Solent animi cuius-
que vitia variis signis deprehendi: ex
familiaribus & amicis quib. sunt no-
tiores: ex actionibus, & opinionibus
eorum: vt si à Deo sese de quibusque
actionibus præsumant erudiri: si con-
silia & indicia spernant aliorum: si for-
tis Curios simulant, & intus viuunt
Bacchanalia: si mulierculas peccatis
onustas circumducant: si se in officia
concionandi, confessiones excipien-
di & alia huiusmodi ingerant (vt fa-
ciebat Petrus ille Sartor Antuerpien-
sis pseudoheremita) sine legitima vo-
catione ac missione: si in aliis suis a-
ctionibus, moribus, exercitiis vani
sint, præcipientes, imprudentes indi-
creti, maxime in oratione mentali,
v.g. si adhuc imperfecti, & vix pur-
gati cum sint, præcipient se per v-
nitivam, & statim ac orare incipiunt,
sine præparatione idonea, præsumunt
se habere tantum patris, cuiusque sua
es vultu conantes, inuisum diuinum.

A expectent. Nam si quod aliud, hoc sa-
ne est illud in quod temeritatis saxum
impingentes, plerique spirituales, per
illusiones periculosas, & hæreses fœ-
ditissimas, Begardorum, Beginarum,
Dulcinistarum, Lollardorum, Illumi-
natorum, &c. naufragium fecerunt.
Duo sunt huiusmodi illuorum sco-
puli, vnus est opinionum iuxta falsarum
atque erronearum crudelitas, &
superba contumacia: & interdum
fœditissima quædam, & execranda,
gradatim irrepenia peccata, etiam
cum Angelis illis deceptoribus: alter
valetudinis debilitatio, & cerebri læ-
sio, non in mulierculis tantum, sed e-
tiam in viris, alias nec leuibus, nec in-
sipientibus, sed dulci hoc, & venena-
to ociosa contemplationis (ab omni
voluntatis cooperatione, vel intelle-
ctus adminiculo, quare & merito, re-
motæ & infructuosæ ipsorum corpo-
reorum sensuum titillatorii influxus,
poculo ebriis. Quo in genere logum
foret plane recentia: eorum, qui ab
indiscretis & indoctis magistris, in
hanc foueam præcipitati fuerunt, no-
ta nobis exempla, recensere: neque
id expedit, superstitibus etiam num-
tam cæcis, quam cæcorum ductori-
bus. Cæteros vtinam vel sero faciant,
istorum cautos pericula. Eodem per-
tinent, qui contumelias, examen, iu-
diciaque aliorum, modum procedē-
di ipsorum aut dicta minus proban-
tium, vel illis non credeantur: agre
& impatienter ferunt: qui demum
contenti non forent, huiusmodi care-
re reuelationibus, & illas potius aliis
concedi: sed in his nimium sibi com-
placent, & non huius cæco amore
tanguntur. Solet enim demon, cui-
que per id quod vitiose amat illudere.
Prudenter D. Leo: *Nouit d. abolu.*

*seruato
seruato*

*Cui ingerat illecebras gula, cui adbibeat in-
civimenta luxuria, cui infundat virus in-
uidia, cui exhibeat escam cupiditatis: nouit
quem fallat gaudio, quem errore contur-
bet, quem errorem seducat, & causas qua-
rit nocendi, vbi quemque studiosus viderit
occupari. Idem confirmat, in vita Moy-
sis, Gregorius Nissenus. Præ cæteris
apti sunt deludi: qui natura sunt tena-
ces sententiæ suæ, seque solos putant
sapere, reliquos despuunt vt fungos:
talis ille, qui se in puteum præcipi-
tauit, apud Cassianum: talis postea
Franc. Ioannes de Rupeccilla, ante
trecentes annos, talis nostro tempo-
re Franciscus de Cruce in Peruuia, de
quo postea.*

E 3. *Consideranda corporis constitutio.*
Nam si valetudo parum firma, si præ-
ferat redundantiam bilis atræ, si ha-
bitus corporis inedia, vel insomnia
plus æquo deformatus, si sit cerebro
læso, vel nimis apprehensiuus, aut ima-
ginationis turbidæ & æquo vehemē-
tioris: quia tales, vt dici solet, etiam
vigilantes putant se videre, audire, gu-
stare, quæ nec gustu, nec auditu, nec
oculis percipiunt. talibus dæmon fa-
cile imponit, quia falsarum rerum i-
maginibus obuersantibus tenaciter
adhærent, & assentiuntur. Hoc solet
epilepticus contingere, vt vj morbi-
fera agitati vaticinentur. Quare an-
nis superioribus non satis cauti fuere:
qui sic affecti vnius ariolationes tan-
ti faciebant. Admiratione dignam
epilepticæ scæminæ historiam narra-
bo ex Gersone, lib. 5, sect 16, in fine.

E 5. *Addit Gerson, referre, qualis sit &
sua persona, qualiter erudita, quibus af-
sueta, cum quibus conuersata, quibus dele-
ctata: pauper sit: an dives: in diuitibus ri-
mendam superbiam & ambitionem, in
pauperibus vera fictionem.] Sed hæc ob-*

A seruatio est petita à valde remotis &
incertis. Melior est sequens.

6. *Nec ætatis, nec sexus differentia ne-
gligenda est.* Nam si casca sit & caduca
ætas, delirij periculum est, si puerilis,
leuitatis & morbi imaginosi, quia hu-
midiore, quæ par est, sunt pue: i cere-
bro, & pleni vaporis, qui paruo nego-
tio commouentur. Quare & per eos,
vt aptiores suis conatibus, dæmones
olim amabant oracula fundere: sed
& hodie fictitant, in crystalloman-
tia, & in hydromantia. De scæmineo
sexu, constant hunc esse suspectiorem:
sed de eo separatim agetur, sequenti
sectione.

C 7. *Considerare oportet, vtrum sit
in spiritali exercitatione persona vetera-
na, an vero nouitia tantum: an alias eam
diabolus sic decipere conatus fuerit,
aut deceperit: an quæ illi alias reuela-
ta, vera fuerint: item quæ vera, quæ
falsa fuerint. Sityro, valde verenda
fraus, qui: (vt inquit Gerson) nouicus
sexuor cito fallitur, si caruerit regente, præ-
sertim in adolescentibus & scæminis, qua-
rum est ardor nimis auidus, varius, effre-
nus, ideoque suspectus.] Hoc indicio
Francisc. Picus b primo detexit falsi-
tatem cuiusdam reuelationis visio-
nisque, post & alia indicia accesserunt,
vt quod vana quædam bonis
mixta, Diabolus in forma Christi Do-
mini, cæpit suadere.*

SECTIO III.

*De reuelationibus mulierum non
sanctarum.*

E *Sexus ratio est habenda, vt dixi, quia,
si cætera sint paria, plus fidei viro-
rum reuelationes merentur. Quia
sexus iste imbecillior, naturales vel*

dæmo-

Notat hoc
Ioan. Ni-
der. in 1.
præcepto.
11. quæst.
de hincant

b lib. 5. de
pian. ca. 1.

daemoniacas suggestiones, plurimum
habet pro diuinis: multa quoque sibi
somnia fingit, quae vera credit, iuxta
illud paræmicum, *Anus qua vult som-
niat*: abundat passionibus admodum
acribus & vehementibus, quare quod
à passione natum, id à veritate profe-
ctum putat, sunt etiam foeminae natu-
rae humidioris & viscosioris: humidum
vero facile commouetur, & varias fi-
guras recipit, argius autem ac serius
à motu cessat. Ideo mulieres citius i-
maginantur, sed viri minus pertina-
citer imaginationes fouent: cumque
illae minus ratione polleant, minus
etiam prudentiae habeant, procliuus
est demoni eas similitudine falsa & ap-
parente, decipere. Ideo inuenias in sa-
cris litteris paucas Dei prophetides
Mariae duas, Annales duas, Deborah,
Oldam, & vnam atque alteram alias,
prophetas vero plurimos. Contra apud
infideles Idolorum prophetas
paucissimos, mulieres innumeras, vt
prudenter notat Horozus libr. 1. de
vera & falsa Prophetia cap. 23. In ea-
rum moribus praecipue consideranda.
praeter lasciuiam, luxum, auaritiam;
(quae ex Apollonio notauimus) vtrum va-
ga sint, garrula, criminatrices, laudis
cupidae, aut crebrosae: quaeque se in
docendi, praedicandive in Ecclesiis
aut Sacramentorum administratione
(absque legitima majorum licentia)
contra doctrinam Apostoli ingerant.
Nam quae sunt huiusmodi, non se ipsas
dumtaxat fallunt, sed & viros erudi-
tos tandem, si nimis illis creduli, in
praecipua trahere consueverunt. Testis
est, sui temporis doctissimus Tertul-
lianus, qui dum visionibus muliercu-
larum (vt ille de animae quantitate ac
colore) confidit, immemor eorum
quae doctissime & verissime contra

A has ipsas scripserat, in absurdissimos
errores delapsus fuit. Sed aetas nostra
praebuit in Peruuia illustri adhuc ex-
emplum, quod P. Iosephi à Costa ver-
bis adscribam b.

b de nouis
simis tempo-
rib. lib. 2. c.
21.

Fuit in hoc Perueni regno vir magni
pro illo tempore estimatus, doctus Theolo-
gus, ac Theologiae professor, idemque Ca-
tholicus ac pius diuinitus, ac pene tunc hu-
ius orbis miraculum. Is familiaritate
muliercula cuiuspiam, qua se edoceri ab
angelo magna quadam mysteria iactabat,
quaque extra se interdum rapiebatur, aut
rapi simulabatur, velut altera olim Philo-
mene aut Maximilla Montani, ita de-
uinctus est, vt illam de summis Theologiae
questionibus saepe consuleret: in omni-
bus pro oraculo haberet, magnus reuelationibus
plenam & Deo valde chara praedica-
ret, satis alioqui sordida, & per-
exiguo sensu praeditam, nisi ad instruenda
mendacia. Igitur, siue à Diabolo corripere-
tur (quod facilius est credere) cum eiusmodi
ecstasim pateretur siue callide ea fabula
simularer (quod nonnulli viri prudentes
existimarunt) ille Theologus: quod à mu-
liercula magna & mira de se audiret, ac
multo grandiora futura conciperet, liben-
ter ei se discipulum addixit, cuius patrem
spiritualem agebat. Quid multa? eo abdu-
ctus est homo, vt miracula facere tenta-
ret, & fieri sibi persuaderet: cum miraculi
vestigium, ne tenue quidem exstaret. Ob
haec, & quod propositiones aliquot ab illa
prophetissa accepisset, à sensu Catholicae
Ecclesiae alienas, à sanctissime inquisitionis
iudicibus, toto hoc regno stupente, com-
prehensus est. Ibi per quinquennium fere
auditus, toleratus, examinatus, ac tandem
patefactus est homo omnium superbissimus,
ac insanissimus.

Cum enim Angelum sibi diuinitus da-
rum, à quo omnia quae velle disceret, ac

deinde summa Dei ipsius familiaritate & immediato colloquio se potitum, pertinacissime differeret, in eas nugas delatus est, quas, nisi ab homine prorsus mentis emota dici, nullo modo sibi quisquam persuadeat. Erat vero ille tam integro sensu, quod ad cerebrum attinet, ut mihi integrior non sit. Iraque & serio affirmabat, se & Regem futurum & Pontificem summum sede Apostolica ad haec regna translata, concessam quoque sibi sanctitatem super omnes Angelos, & choros caelestes, atque Apostolos omnes, quin etiam oblatam sibi à Deo vnionem hypostaticam, sed ab ipso non esse admissam. Datum quoque se redemptorem orbis, quoad efficaciam, ut ipse loquebatur, quod Christus solum quoad sufficientiam fuisset. Omnem statum Ecclesiasticum abrogandum: leges vero alias se editurum faciles & apertas, secundum quas celibatus clericorum tolleretur, multitudo vxorum concederetur, confessioni, necessitas excluderetur. Hac atque alia tanta contentione affirmabat, ut nos teneret attonitos, quod homo talia sentiens non insaniret. Denique diu euolutis gestis illius, & plusquam centum & decem propositionibus haeticis, aut à sana doctrina Ecclesia alienis condemnatis, iussi sumus, ut haberet de more sacrum illud tribunal cum homine disputare, si forte ad mentem & fidem hominem reuocare possemus. Conuenimus autem cum ipsis Iudicibus & Episcopo Quitensi, tres alij. Eo introductus homo ea libertate & facundia perditissimam suam causam defendit, ut ego in hodiernum diem etiam stupeam, eo adigi posse mentis humana superbiam. Professus est doctrinam suam non posse monstrari, nisi diuina scriptura, & miraculis: quod esset superior omni humanaratione. Scriptura autem testimonijs

A longe se apertius atque efficacius probasse: quam probauerit Paulus Iesum Christum fuisse verum Mesiam. Miracula autem se perpetrasse plurima, eaque tanta, ut Christi resurrectio non fuerit maius. Nam & se verissime esse mortuum, & resurrexisset, atque id euentissime (aiebat ille) esse ostensum. Scripturas vero proferebat memoriter (cum nullum librum haberet, atque ipso etiam Breuiario spoliatus esset) ex Prophetis, ex Apocalypsi, ex Psalmis, ex alijs locis, tot & tam longas: ut vix memoria esset admirationi. Eas vero ita ad sua commenta adaptabat, ita allegorizabat: ut quiuisset vel rideret, vel fletet. Postremo si miraculis rem agere nobis placeret, se libenter ea statim exhibiturum. Hac ita dicebat homo, ut vel nos insanos putare videretur, vel ipse insanire. Nam & per reuelationem sibi innotuisse iactabat, Serenissimum Ioannem Austria bello nauali à Turca esse superatum & regnum Hispania à Philippo inuictissimo iam pene amissum: & concilium Roma habitum, ut de Gregorio deponendo, & alio subrogando ageretur. Quae ideo nobis significaret, ut quoniam erant nobis certis nuncijs nota, sciremus ei, non nisi diuinitus innotuisse. Et cum essent omnia adeo falsa, ut amplius esse non possent, ab illo tamen asseredantur, ut notissima nobis. Denique cum nihil profecissemus per duos dies differendo, & ad publicum spectaculum esset cum ceteris, ut in Hispania fieri solet, delatus, intuebatur semper in caelum, ignem in inquisitores, & omnes grassarum celsitas expectans, ut illi erat pollicitus Diabolus, atqui ignis quidem nos nullus ex alto corripuit, illum vere, & Regem & Pontificem, & Redemptorem, & legulatorem: ex imo flamma rapuit atque redegit in cineres.] Haecenus P. Iosephus

En fructus incautæ conuersationis cum mulierculis, prætextu confessionum, & nimia facilitatis in credēdis, primo quæ ad laudem propriam, mox etiam quæ ad ceteros & publicum Ecclesiæ statum, deniq; ad fidei mysteria motumq; doctrinam ex superbia occulta sui; amore nata credulitas, ex hac hæresis, & vanissima quædam diuinitatis affectatio, cum incredibili mentis cœcitate. Sic gitor vilissima famella virum eruditione & sapientia clarum decepit. Sic & Magdalena de la Cruz Cordubæ multis imposuit, & in Belgio non multi elapsi sunt anni, cum, in vna vrbiū Hannoniæ; religiosa quædam credita energumena, & adducta ad superiorē eiusdem ordinis: vt exorcisaretur, dum res in longum abit, & illa vocibus diuersis successiue loqui incipit: quarū vna tenuior se Deum Christumque Dñm nostrum fingebat, alia dæmonē crassior imitabatur: hac multa palam impia effutiebat: illa, quædam ad pietatem (vt videbantur) pertinentia. ita creditum, à quibus minime decuit, in illa modo Iesum, modo diabolum loqui. sic periculi plena & fallaciæ res eo progressa, vt muliercula solemnī ritu, quati per eam Christo loquente, hostiam incruentam, prolatis verbis canonis cōsecrare auderet. & (proh doctor pij, sed vel indocti, vel incauti, cōsecratas (exsecratas potius dicere deberem) ab hac Sacerdotissa, sed nō secundum ordinem Melchisedech) azimas panis eulogias acciperent, & tanquam verum Domini corpus allatis & prælatis cereis, in altari collocarent, & venerentur. Duo tamē hic erant imposturæ indicia: tum quod erat energumena, tum q̄ auderet Sacerdotale & virile officium vsurpare.

c de qua P.
Ribadeney.
ral. 5. Par.
nostrū signa
m. c. 10. &
Horozens
d. l. c. 24.

A Sed Domine libera nos à similibus: homines sum⁹, decipi possumus. Propter huiusmodi similiaque pericula Gerfon addit: *Hoc præcipue considerandum, qualiter cum suis confessoribus & instructoribus tales muliercula conuersentur. Si colloctionibus intendunt continuis, sub obtentu nunc crebra confessionis, nunc longæ narrationis visionum suarum, nunc alterius cuiuslibet confabulationis: expertis (inquit) credite, nominatim Augustino & Domino Bonauentura, vix est altera pestis vel efficacior ad nocendum, vel insaniabilior.* quæ monitio aureis digna litteris est. quot enim hic lapsus stellarum de cælo: quot qui spiritu cœperant, carne consumantur? P. Leloyherus addit a regulam aliam, plus tribuendum reuelationib; virginum, quam viduarum; & viduarum, quam coniugarum. fateor hoc verum, ceteris paribus: quia virgo purior, & Deus puritatis amans, ideo & plures legimus virginum reuelationes? & virgo cogitat, quomodo placeat Deo, coniugata cor distractius adhuc quā cor viduæ; si paris non sint sanctimonia: plus credendum coniugatae sanctæ, quam viduæ lasciuienti: plus viduis, quæ verè viduæ sunt; quam virginibus anxie coniugium optantibus, vagis aut parum recollectis.

B

C

D

E

a libr. 4. de
spec. c. pen.

SECTIO IV.

De prophetijs seu reuelationibus virginum, seu mulierum, qua canonizata & nota sanctitatis.

F Vere multæ huiusmodi, quarum extant reuelationes, vt S. Angliæ filiæ Regis Bohemiæ, virginis ordinis Carmelitarum, quæ scripsit librum reuelationum ante annos 400. P. Brigittæ Sueticæ Virginis, cuius ex-

b Simlerus
Leloyher.
& alii.

H.

stant libri multi reuelationum quas
qui tribuunt B. Brigidae Scotae Virgi-
ni b, falluntur: nisi & ista forte reuelationes
ediderit, quod non arbitror. hae virgo
vixit anno 518. at B. illa vidua post
annum 1370. excessit e viuus. Hac etiam
longe antiquior, Pepini ducis Brabantiae
filia, S. Gertrudis an. 664. reuelationes
quoque suas collegit: claruit S. Hildegardis
in Germania anno 180. cuius & aliae
superfunt. Et eodem tempore S. Elizabethae
Sconaugiensis, cuius reuelationes libris
duobus complexus Rogerus Cisterciensis
Angelus, vir doctus & pius: quem ut
nullum sanctorum virulentiae maledicentiae
que foetidi oris sui Balaeus immunem
esse noluit in *Catalogo Scriptorum Britan.*
quo libro nihil unquam legi scurrilius,
mendacius, aut magis blasphemum. Miror
non dum ab aliquo Anglo Catholico lar-
uam morioni & scelerosissimo Apostata
detractam. Hac recentior, tempore
Gregor. i. XI. circa annum 1360. quo
tempore S. Birgitta vivebat, fuit S.
Catharina Senensis, & ipsa reuelationibus
illustis. de harum itaque reuelationibus,
maxime de B. Birgittae, quae plurimas
scripsit & habuit, nonnulli ambigunt,
quo illas in precio habere oporteat.

c Coment.
in Genes.
d Decad. 1.
Peregrina.
question.
2.3.

Henricus de Hassia c, & Sybillanus
d, ambo Catholici, ambo religiosi, sed
(ut verum dicam) non nihil audaces,
volunt D. Birgittae & similium reuelationes,
non debere haberi pro indubitanter
veris, nec acceptari tanquam a Spiritu
sancto editas. Qui si hoc intelligerent
de certitudine fidei Catholicae, eiusque
veritate, item de editis a Spiritu sancto
dictate, ut credendum SS. editam sane
verum dicerent, sed puto neminem paulo
prudentiorem

A tale quid unquam, opinatum. Argumenta
quoque illorum, cum longe tendant
ulterius, indicant eos longe aliud
voluisse, scilicet loqui de certitudine
humana seu morali & de dictamine
Spiritus sancti, in diuinis reuelationibus
ordinario. quod sane, nimis multum
de auctoritate & opinionione Sanctorum
Christi sponzarum, est decerpere. Sic
illi argumentantur. Primo, quia quae
praedixerunt, possent aliunde praedici,
ut ex industria solo lumine fidei,
& doctrinae confortata. 2. quia potuerunt
ex illusione demonum nasci, Deo hoc
merito permittente, eo quod etiam sine
culpa praesumerebatur facere, quae
mulieribus illicita, ut concionari, &
docere. 3. quia potuerunt praeveneri
ex phantasia nimis debilitata, & ex
errore quodam mentis. 4. quoniam
in illarum dictis quaedam occurrunt
minus, secundum communem Theologorum
sententiam, consonanea rationi &
veritati. 5. quia prophetica illarum
doctrina superuacua, & parum
Ecclesiae videtur necessaria. Haec
momenta non me deterrent, non movent
a debita sanctis mulieribus, earumque
dictis exhibenda reuerentia. Non quidem
reuelationes illas, tanquam fidei
Catholicae assertiones, tueor: sed ut
reuerentia dignas, & a caelesti lumine
collustratis mentibus, plenas, venerabiles
defendo, & quoad Ecclesiam, ut pia
approbantur, non nisi temere reijci
posse contendo. Ad primum argumentum
respondeo plurima in his contineri,
quae cum tot annis prius praedicta
fuerint, non nisi a Deo potuerunt
reuelari. Ad secundum, quod Episcopi
varij, & Summi Pontifices modum
illum Sanctorum extra ordinarium,
in docendo & exhortando permiserint,
& ideo nihil illas

indebi-

indebitum vsurpasse. quare nec causa fuit vlla, cur sp̄s̄as suas Christus tam fœde ab animarum adultero diabolo decipi & rideri pateretur. Ad tertium respondeo, nullum delirij vel aberrationis à mēte sana signum vnquam in illis deprehensum fuisse, quare non minus hæc coniectura, quam præcedentes, vanitatis & malitiæ plena cēfenda. Ad 4. negamus in earum reuelationibus quidquam reperiri, q̄ Catholicæ fidei sinceritati palam repugnet, vel cum ea consistere nequeat. Si quid forte communiore Scholasticorum sententiæ repugnat, non ideo confestim damnādum, vt erroneum, cum pie & prudenter intellectum, suis quoque probatis auctoribus & rationibus non absurdus stabiliat. Alioqui Pontifices Romani, vt Eugenius tertius Hildegardis, Bonifacius, vero nonus Birgittæ, reuelationum libros, adhibito maturo Doctorum & Cardinalium Concilio atque examine, non permisissent, ad Ecclesiæ vilitatem, in vulgus edi. Ad quintum dico solere Deum, sæpe quædam permittere, imo & facere, quæ nobis videntur Ecclesiæ non admodum necessaria, vel idcirco, vt maioris suæ munificentia nobis sint signa, & famulos amicosq; suos amplius honoret. Præterea quis consiliarius Dei fuit, aut quis mentis eius abyssum sic penetrauit, vt pronunciet aliquid ab eo factum superuacue.

Ioannes Francisc. Picus aliud argumentum molesti⁹ adfert in medium, quod sane imprimis remouendum. Hæc cum Sanctarum reuelationes contradictorias esse, quare alteram earum necessario falsitatis conuinci. D. quidem Catharinam Senensem, vt sibi reuelatum, prodidisse, Deiparæ cum

A originali peccato conceptam fuisse: contra B. Birgit. huius istam maculæ asperione liberā ab initio conceptionis existisse. *Resp.* me talem contradictionem non fateri, D. Birgittæ reuelationem agnoscere, & q̄ illa afferuit credere. Quod attinet ad D. Catharinæ Senensis prætesam reuelationem, sunt qui respondeant, eam deceptam & falsam reuelationem pro vera habuisse, *a* Sed hoc in Sanctam parum honeste dicitur. Alij volunt huiusmodi reuelationem post obitum Sanctæ Catharinæ, præpostero & pertinaci quodam zelo cōfictam à defensoribus illius sententiæ: ad infirmandam reuelationum contrariarum fidem. *b* cōfirmat hunc conatum similitudo attentatorū Bernæ apud Heluetios, priusquam ad hæresim ea ciuitas defleceret (nempe an. 1509. vt testatur ea de re editus auctoritate publica Historia libellus, è quo id alij Chronographi tradiderunt. cur; inquit illi; q̄ eodem in genere semel patratum deprehenditur. non & alias factum credatur, *d* concurrentibus

D pro contrariæ partis veritate multis indicijs: Neque hoc ordini toto, sed paucis quibusdam foret falsi crimen impingere. Exstat libellus historiæ olim excusus, quem legi Mōguntia in bibliotheca societatis amplissima. rem compendio complexus fuit Frater Nicolaus Basilius in Additione ad chronicon Naucleri, qui eo vixit tempore fol. 1006. his verbis. Eodem anno (1509) prælie Katend. Iunij apud Bernam in Heluetia quatuor sancti Dominici conuentus ibidem fratres, Prior, Lector, Subprior, & custos capti, per torturam examinati, degradati, ad ignem condemnati, miserabiliter sunt combusti, propter quasdam dolosas, falsas, impias, & diabolicas

a Petr. Leioyherius lib. 4. de spei.

b Sic Amb. Catarinus eiusdem ordinis l. 3. pro immaculat concepit. circa prin. Fr. Suarez in 3. q. 27. di. 3. sec. 5. *c* Additio ad Chron. Euseb. & prima additiones ad Nauclerū. *d* c. semel malus, de reg. iur. e p. 1. Sum. Theolog. tū. 8. c. 2.

machinationes, quas in odium immaculatissimae Virginis Mariae conceptionis occasionaliter excogitarunt. Nam quendam simplicem idiotam superstitiosum quibusdam incantamentis, diaboli arte demerantur, ac plurima tam in sacrosancto Eucharistia sacramento, quam sculptis imaginibus tentauerunt, quemadmodum facta eorundem in lucem arte calcographia sunt impressa, ideo presentibus eorundem confessata superfluum duxi. Tandem vero ad instantiam Bernensium, Haimo Lausanensis Episcopus, loci ordinarius, inquisitionem contra eos fecit, quo adstite vna cum Matthaeo Valensi Episcopo, Achilles Castell. Episcopus, & Apostolica sedis Legatus, ad hoc à Papa Iulio specialiter missus, ab omni gradu, & privilegio clericali depositos XXI. die mensis Maij, potestate tradidit seculari, atque de hinc vltima die eiusdem mensis igne (vt haeretici) sunt incinerati, presentibus ibid. multis hominum millibus. Sic Nicolaus Monachus Hirsaugiensis, haeticos vocans; non quia negarant Beatam Virginem sine originali peccato conceptam, sed quia contendebant pertinaciter contrarium fide tenendum, & quia Magicis praestigijs vsi fuerant, & multa contra fidei Catholicae sinceritatem dixerant, fecerantque, vt in libello illo continetur. Veritatem potest, vt Basilius fultus auctoritate Concilij Basiliensis habuerit articulum de conceptione immaculata pro articulo fidei: sed pro libera, vtriusque partis defensione; iam Sixtus IV. decretum ediderat, & propterea sane si idcirco haeticos censuit, valde à vero aberrasse: veruntamen arbitror, solummodo quo ad penam haeticis, eos comparasse. Quicquid de opinione Baselij sit, Mihi probabilius videtur; neque hoc ab ordine falso confectum, neq; à D. Ca-

A tharina, vt reuelationem, proditum: non ab ordine, qui cum sit sanctissimus tale crimen in se non admisisset, non à Sancta proditum, vt reuelationem: quia nec F. Raimund. nec vllus confessorum caeterorum, vel familiarium B. Catharinae, qui diligentissime cunctas D. Catharinae reuelationes collegerunt, & posteritati collectas emiserunt, vllam huius reuelationis mentionem fecerunt: nec etiam in libris B. Catharinae illa reuelatio inuenitur. Duo hic obijciuntur, primo dictum Caietani, qui hoc ex D. Antonio affirmanter asserit: 2. locus quidam ex opusculis illius Sanctae. Ad 1. respondeo S. Antoninum scribere tantum, si quis obijciat hanc reuelationem S. Brigittae, sciendum alias sanctas miraculis claras contrariam reuelationem habuisse: Sed Antonin^o dictum suum non confirmat vllius auctoris testimonio, vt solet, nec etiam ipsemet, vbi de vita B. Catharinae egit vllam, inter alias, huius reuelationis facit mentionem, vt nec Confessorij Beatae illius, licet dictum est. ideo non magnificatio hoc dictum Antonini, quo, ad solutionem argumenti, pro tempore vsus, eo quod Ioan. de Neapoli alia solutio, quam ibi refert, ei merito nimis impudens videbatur. Ad 2. respondeo, optare me locum ex scriptis eius adduci. Nec enim inuenio, nisi forte id colligant, ex illis verbis quae adnectuntur in fine Orat. XVI. vbi sic legitur: *Tu scis Domine, quia ista est veritas.* quem locum, frustra quaerenti Ioan. Deckerius iam olim Louanij, & nunc Gratij in Theologiae professione collegae meus mihi ostendit: De quo verbo potest esse non inuista suspicio, hoc additum ab illis, qui volebant, ea quae in praecedenti oratione dicta fuerant,

haberi

haberi pro prophetica reuelatione, & dicto contrario simile dictum Beatæ Birgittæ volebant refutare: præcesserant autem nonnulla de concepta Deipara in Originali peccato. Suspicionem facit, quod sine his verbis tota oratio perfecta est: & quod si voluisset Beata Catharina hæc verba addere, non fuisset ei necesse, ponere illud, *subiunxit*, quod immediate his verbis videmus à librario præponi: accedit quod orationum eius alia nulla sic terminatur. Quare vel illa hoc non addidit, vel si addidit, non addidit, vt sibi à Deo reuelatum, sed vt opinionem suam, quam cum plerisque sui ordinis omnino veram & certam, humanis tantum rationibus & persuasionibus inducta, putabat. Potuit autem sancta illa, hac in re, quæ de Theologica quæstione: naturali, non diuino lumine præeunte, diserebat, errare quod humanum est. Sane fallacem esse argumentationem, qua eo loco vitur, nemo prudens Theologus dubitauerit extrema enim sumit, medium conceptionis ipsius tempus transiit: quasi concludas, nec ante hoc tempus, nec post hoc tempus aliquid fuisse, vel futurum, & inde inferas, ergo ne nunc quidem hoc esse tempore. Fuere quidem olim Dd. qui censuerunt,posito, quod Beata Virgo in Adamo peccauit, Christi Domini redemptione indigni, consequi, vt non potuerit ipso momento conceptionis sanctificari: sed qui rem melius examinarunt, illi multis contrarium docuere, ex quorum dictis cum clare colligatur, Deum hoc non absolute tantum & simpliciter facere potuisse, sed etiam, stante illa hypothese: non intelligo quo pacto fuerit à Deo reuelatum,

A Non potuisse Deum animam Beata Virginis Mariæ infundere, nisi in materiam putridam? Sic enim illic vocatur caro, infecta peccato originali. None hoc dictum repugnat decisioni Sixti IV. Pij V. & Concilij Tridentini? nam si hoc Deus non potuit: ergo factum credere non licet. Si hoc Deus sciebat, quia veritas esset, atque hoc Beata Catharina reuelarat: certe illi reuelauit implicite, contra sentientes in fide errare. Quo igitur pacto permittit Ecclesia, vt pium & probabile credi, sine originali peccato conceptam de facto fuisse? si hoc probabile credit certe nequit Deus reuelasse, hoc à se fieri non potuisse. Absit ergo, vt credamus illa in oratione diuinam reuelationem contineri: Absit vt credamus Beatam Catharinam, humilissimam, sanctissimam, & circumspiciatissimam Dei sponsam, talia præfracte & parum solide dicta, tam graui Dei testimonio confirmare voluisse, aut pro diuino oraculo obtrudere. Nulla igitur reuelationum hic pugna est, vbi vnica inuenitur Beatæ Brigittæ reuelatio, quam non ipsa tantum, idque pluribus locis *a*, vt videas constantiam, sed & alij sancti confirmarunt. Vnus Marfil. Theologus grauis *b*, & neutrius Ordinis, Dominicani neque Franciscani, tres reuelationes diuersorum recensuit, & eas addit fuisse graues & miraculis confirmatas. Quoad ceteras reuelationes aliarum rerum, quæ contrariæ sibi prima facie videntur, si quis illas eodem modo discutiat, & circumstantias sedulo conferat, non magno negotio deprehendet, eas vel conciliari posse, vel earum alteram non ex reuelatione, sed ex opinione peculiari, putantis id verissimum esse,

Anton. d.
c. 2. Paludan. in d. 3.
q. 1. art. 1.
Caietan.
Opusc. de concept.
c. 3. Suarez, & Valenciana d.
q. 27.

a l. 1. reuelat. c. 9. l. 6.
c. 49. & c. 55.
b in 2. q. 20. & in 3. q. 4.

Si Ha-
lenf. 1. par.
q. 9. memb.
Rich. in
3. d. 3. a. 1.
Caprol.
Ferrar. &
alii.
Bouan. d.
3. p. 1. a. 1.
q. 1.

vel ex vehementi tam imaginatione, A
profectam.

SECTIO V.

De iudicijs à natura ipsius reuelatio-
nis petitis.

SUPpono, si lumen illud certitudi-
nis, de quo Sectio. I. dictum, cum
reuelatione adiunctum fuerit, tunc
parum referre vigilantine an dormi-
enti visio contigerit: si desit hoc lu-
men, tunc semper plus vigilantis re-
uelationi, quam (vt Varro vocat)
somnia deferendum. Hoc suppo-
sito.

K Considerandum primo, qualis sit
illa reuelatio: vt an sit sapiens visio nem-
pe conformis sapientiæ quæ de cælo
est. talis autem futura (teste Gersonio)
si habeat illa à D. Iacobo requisita c.
vt si pudica, modesta, suasibilis, bonis con-
sentiens, plena misericordiæ & fructibus
bonis, non iudicans, sine simulatione. Si
(vt hoc fufus explicem) instiget ad
: l quid, quod exemplis Christi &
Sanctorum magis assimilet, si homi-
nem intrinsece demissiore reddat,
quam sine reuelatione fuisset, si mi-
tiores, mansuetiores, relectio-
rem, & à sæcularibus & extrarijs cu-
ris abstractiorem, si inuitat ad simpli-
citatem, vnionem, & (vt sic loquar)
intimitatem cordis: si id, ad quod in-
stigmat, pluribus virtutib. sit ornatum
& præstantioribus, quam eius omif-
sio, vel factum contrarium: si ad quod
inuitat, sit simpliciter & intime bo-
num, non aliqua dumtaxat ex parte:
denique si incipientem ad peccati de-
testationem & præteritæ vitæ confu-
sionem excitat, proficientem per bo-
ni desiderij inflammationem, & fer-

uoris deuotionem, ad meliora caril-
mata promouet, perfectum vero im-
plet diuinæ dulcedinis interna præ-
gustatione. Vnde præclare scriptum
à Ioanne Salisber. lib. 2. cap. 17. Sed cum
hæc à spiritualibus circa homines fiant,
eam solam rerum imaginem fidelis anima
non aspernatur, quæ innocentiam relin-
quit incolumem. Quod si materiam vitij
afferat, libidinem forte accendens, aut auar-
ritiam, aut dominandi ingerens appeti-
tum, aut quidquid huiusmodi est, ad sub-
uersionem animæ, proculdubio aut aut ca-
ro, aut spiritus malignus immittit. Perite
duos falsarum reuelationum fontes
memorat, carnem & demonem, sed
mox minus perite & vere, quæ de
Lamijs dicitur, omnia falsa pronun-
ciat, quod fuit à nobis alibi refuta-
tum, supr. libr. 2. Dæmoniæ reuela-
tiones censenda, quæ prædictis ope-
rantur cõtraria, ad scurrilia & carna-
lia, vel inuida, & detractoria, & im-
modesta incitant, quæ hominem red-
dunt à Christi & Sanctorum imita-
tione, reddunt gaudentem nouis &
singularibus inuentis suis. Vt enim o-
prime Diuus Bernard. ait d, se transfigu-
rat malignus ille spiritus aliquando in an-
gelum lucis, vt virtutis simulatione plus
noceat: sed & tunc quoque si diligenter ad-
uertimus, nunquam nisi amaritudinis &
discordia semina spargit. suadet enim non-
nullis singularia ieiunia quadam, vnde ca-
teri scandalizentur, non quia diligit iei-
nium, sed quia scandalo delectatur. Item
si suadeat aliqua contra canones, vel
constitutiones, vel regulas, vel alia
præcepta maiorum. hoc iudicio Bea-
tus Simon Monachus Treurenensis
eum deprehendit. narratur historia
ab Euerrino Abbate e: in verticem
montis Sinai iussu superiorum cum mis-
sus fuisset, ibi habitaturus: nocturnis horis
ille spe-

cap. 3. v. 17

d. ferm. de
vul. cont.
Demi.capitulo
1. i. i. i.

ille spe-

ille specie Angelica demon apparuit, & vt missam celebret hortatur. Ipse nec plane dormiens, nec perfecte vigilans contradixit, non deberi sine presbyteri ordine aliquem hoc ministerium implere: contra inimicam instat, se Dei legatum esse, Christum hoc velle, nec decere sanctum locum ministerio tali diutius priuari. Renitentem ergo & contradicentem, adiuncto sibi consortio alterius demonis, de lectulo educunt, ante altare tam vigilantem statuunt, alba induunt, de stola vtriusque altercantur: hostis more presbyteri, Simeon more diaconi contendeat sibi imponi debere. Tandem Dei famulus ad se reuersus, virtute orationis, & signo Crucis inimicum repellit, seque delusum ingemiscit.]

Deprehensa quoque illusio ex attentata similis fere superbiae audacia, & quia modestiae auctor non erat, reuelatio, in ini. io ordinis Praemonstratensis. Rem totam narro verbo scriptis illius Beat. Norberto coxui f. Inter quos (Praemonstratensis religiosus) fallax ille spiritus: quosdam considerans idiotas, & sua illos quondam recognoscens fuisse vascula in quibus suae quies & voluptati indulgere consueuisset: ita illos falsa sua illusionis sapientia repleuit, vt qui prius in libris vix legere nouerant, iam ex libris magna quaedam dicerent, & de futuris prophetando maiora & stupenda praedicerent, Danielis denique vnus ex eis prophetiam se scire assererat, & de ea quaedam duce mendacio, loquebatur: vbi de quatuor, & septem, & decem cornibus, & regibus Propheta scribendo, inducit, & de Antichristo. In quibus iam simpliciores quosque attentos reddiderat, & si fieri posset, etiam ipsum DEI hominem & Venerabilem Abbatem Simonem San-

A **E**t Nicolai, in errorem induxisset. Iam enim eo vsque progressa erat eius arrogantia, vt ipsis assidentibus, etiam in capitulo, sermonem facere auderet. Et qui vidit & audiuit, praebet huius rei testimonium. Et hoc signum eius, quia de sermone profert initium. Erat enim hic sermo: Estote fortes in bello, & pugnate cum antiquo serpente. Hac spiritus ille mendax per organum illud suum proferebat: sed ad veritatem qua sequitur, videlicet, Et accipietis regnum aeternum, haud quaquam procedere nequam valebat. Porro cum ab auditoribus veritatis & dulcedinis fallax ille spiritus se ex parte deprehendi cerneret, vt est mille artifex, maiore arte ad alia fallendi genera se conuertit, vt quia manifesta operationi intentos non poterat subuertere, saltem contemplatores quoslibet auerteret a contemplatione. Nam ille idem Clericus, laboris huius minister, subita quadam & grauissima infirmitate corripitur, & qui prius de visibilibus responsa dabat, iam in caelum os suum, ad inuisibilia & ineffabilia promenda, ponere non verebatur. Concurrent fratres, vt consuetum est ad inungendum eum concurrunt ad ea quae dicebat audienda: De se quidem magna, sed de pluribus circumstantibus assererat maiora. De se quod eadem vespera aut futurus esset cum angelis in caelo, aut staret sanus cum ceteris fratribus in choro. De alijs vero singulorum considerans habilitatem, quasi prophetando & augurando dicebat: Hunc cum nuper in Ecclesia ad superiora raperet, vidi ad aeternitatem vocatum: istum iam, &c. subiungit varia de alijs. Vide hic gradus superbiae, primum idiotas sibi daemones deligit, & facit videri doctos; deinde facit illos scripturam interpretari, 3. etiam coram maioribus disserere in lo-

Surius 6.
Iunii c. 27.

d. serm. de
viti. corb.
Domini.

capitulo
I. Iunii.

cis, vbi tacendum de his, & culpa potius humiliter agnoscenda. 4. facit eos Pseudoprophetas, de se magna loquentes, nec de alijs minora, vt superbia pluribus affricaretur. Subijcit postea de alio idem faciente, & has omnes demonis machinationes dissipatas, statim vt religiosi, fraudem subolfacientes, respondere, se nec hunc, nec vllum alium amplius audire velle, donec pater eorum Norbertus reuerreretur. hæc enim responsio, humilis obedientie virtute, demonem vicit. Nec efficacius fere vllum exstat remedium. dabo aliud exemplum verbis Franc. Bentij ex annis litteris nostrorum prouincia Mediolan. Annis 1590. In oppido quodam suburbano prope Aronam, ad triginta mulieres malo demone agitantur, omnes fere virgines, in summaque conditionis, ea presertim quæ sunt voto virginis obstrictæ. mirum hæc, quibus dolis circumueniat, quibus artibus oppugnet, varias inducit formas, vt allicit ad insanda, vt deterreat ab honestis. assumulat modo personam, & pietatem monachi, & quod audire aures horrent, ipsiusmet Christi crucifixi, hortantis ad impiam, quin & vrsam, leonem, serpentem: impetum faciens in puellas hianti ore, & deuoraturus vno haustu: minacem etiam militem cum sclopo parato & instructo, iamque extrusuro perniciosam glandem assensum. Sed simplicitas virginum vincit omnem astutiam Deo nixa, Magna omnino earum fides, coque clypeo ignea nequissimi tela exstingere. Et plurimus narrationes dua reponuntur. Ex earum numero quadam nobilibus orta parentibus, & moliter educata, cum haberet aliquando noctem infestam à diabolo insidiantre, stratam deserit, & hieme licet media ac tempestate per frigida, in nudo pauimento nuda cubat.

A cum crederet nihilo secius flamma (vt magnum incendium aqua ingesta) clam cubiculo egressa in horrum secedit, ibique magni emulatione Francisci, quem eadem factitasse acceperat, corpus proiecit in aggerem minimum, tandemq; peruolurauit, ob strepente licet demone (qui ab ea vescebatur) & dentibus frendente, & internum ignem externo frigore restrinxerit. Alteri item demon noctu se ostendit imagine B. Vrsula, crucis vexillum præferens cum multarum virginum comitatu, atque ita locutus est, videt Deus amatque tuum istud studium tuenda pudicitie: sed quoniam difficile admodum est in paterna domo in tanto strepitu occursum, & periculorum obiectu non contrahimari mentem aliqua ex parte, nos allegauit, vt te duceremus, in coenobium sacrarum virginum, omnis curis omnibus ipsius numini studiose famulantium. Hic virguncula, Deo aspirante, cum verens diaboli insidias, dexteram duxisset manum à capite in pectus, moxque à sinistra produxisset in dexteram, vt efformaret crucem, sed talibus visis, tantoque honore indignissimam esse profitetur. Neque vero vobis habeo magnam fidem. timeo & in speciosis consilijs fictos dolos, quod si Dei legatione fungimini has Sanctorum reliquias (habebat reliquias adalligatas ad collum) humiliter veneramini. Mirum dictu, procubuerunt in genua larua venerabunde. & tanto magis vrgent, vt matures perfectionem. At illa, mihi non licet quicquam grauius statuere mei patris spirituali iussu, neque ad eum adire decet nocte intempesta: conuenite vos illum & imponite mandatum Dei vbi diluxerit, ego accedam & vtar consilio illius. Hoc responso, demones abiecta omni simulatione, in suas se tenebras abdiderunt, cum fremitu in irridentem puellam, quod lingue solum bellarent, gratesque agentem suppliciter Deo, contumelias, & probra certatim ingerentes.]

Hæc

Haecenus Bencius, quid hac virgine
sapiētius: sed docebat nimirum illam
VERA SAPIENTIA, cui se pudici-
tiae Zona colligarat. Impudicitia statim
prodit & monem: sic enim ab ca-
lamistris, & procaci vultu, & curiosa
discursatione D. Robertus Abbas de-
monem in nuptiis agnouit. *a* Et lasciu-
ua forma & motu, ac verbis, eundem
cognouit S. Dunstanus, & ignita for-
cipe arrepto eius naso lepide irrisit te-
ste *b* Osberto Cantuariensi. Addam
singularis cautela: exemplum, quo do-
cemur, nihil tutius esse, quam timere
suum sequi iudicium, aut ab obediē-
tia maiorum vllius reuelationis etiā
certae fiducia recedere. Genebaldus
Laudunensis Episcopus per incautam
cum vxore, quam deseruerat familia-
ritatem, ex bono principio ortam tā-
dem, quae humana fragilitas est, cum
ea corpus misauerat: sed postea ad cor
reuerfus, & D. Rhemigio Remēsi cō-
fessus in Augustissimum locum instar
sepulchri reclusus fuerat, vbi cum se-
ptem annis pœnitētiā asperrimam
egisset: *Septima* (inquit Hincmarus in
D. Remigii vita *c*) anno in vigilia caene
Domini, cum idem Genebaldus in oratione
Domini pernoctaret, & seipsum dēstret,
circa mediam noctem Angelus Domini, cū
magna venit luce, ad eum in oratorium vbi
promus iacebat, & ait ad eum: Genebalde
exaudita sunt pro te orationes patris tui
Remigij: suscepit quoque Dominus pœni-
tentiā tuā, & dimissum est peccatum
tuum, surge & hinc egredere, facque mini-
sterij Episcopalis officium & reconcilia Do-
mino penitentes criminibus suis. Gene-
baldus autem, nimio terrore percussus, re-
spondere nihil potuit. Tunc Angelus Do-
mini confortans eum, & ne timeret horta-
tus est, sed gauderet in misericordia Do-

Amini sibi collata. Qui animatus, dixit ad
Angelum: non possum hinc egredi: quia Do-
minus & Pater meus Remigius clauem hu-
ius ostij secum habet, quod & sigillo suo si-
gnauit. Et Angelus ad eum: vt non dubites
(inquit) me à Domino missum; sicut patet
tibi caelum; sic & ostium istud patebit. Et
statim, saluo sigillo ac cera, ostium illud a-
pertum est.] Ecce tibi veræ visionis in-
dicia: prius perturbatio, mox consolatio,
& verum ac apertum miraculum
sigilli ac certa integritas: non tamen
censuit vir sanctus obediētiā quid-
quam derogandum. Tūc Genebaldus
in modum crucis se iactans in limine,
dixit, *Etiā si ipse Dominus Iesus Christus
dignatus fuerit ad me venire peccatorem:
hinc non egrediar, donec ille venerit, qui me
in eius nomine, in ista reclusione constituit.
Et statim Angelus Domini recessit ab eo.]*
C Quid ergo placuit Deo Genebaldi a-
nimus, & per Angelū hæc omnia, ea-
dem nocte, Rhemis pernoctati in o-
ratione D. Remigio manifestauit, e-
umq; Laudunū proficisci iubet, & Ge-
nebaldū Episcopali sede restituere, q̄
& factum ab eo confestim. Contra D.
Guilhelm. Aquitaniae Dux, si dæmo-
nis suggestiones, quibus & feruor de-
uotionis minuebatur, & ad secularia
reuocabatur, inuito diiudicatas repres-
sisset: non se sic Lucensibus ad bellum
ducem obrufisset, nec cæcitate per-
cussus fuisset: *a* sed illum deceptio,
cautiore reddidit postea, vt facile se-
cundæ reuelationis falsitatem conte-
mneret. *b* Prudentissimus senex Abra-
hamius (vt B. Ephraem. odidit) reuelationes
illas, quibus eum dæmon, Sanctum &
Beatum prædicabat, contrario
humilitatis actu statim profligabat. *c*
Vah! quam contraria fuit illa Gandē-
sis virgo, nostris temporibus: miscella

a Theobal.
in eius vita
c. 16. apud
Sur Febr.
bibi. c. 19.

c Sime. Mo-
taphrast ex
Ephre-
mo
apud Suriū
Martii 10.

diu vacaret orationi, & Sacramenta frequentaret; sed vel non satis exercitatur in nocta fuerat cōfessarium, vel si nocta, ei sua secreta spiritalia non padebat, vel bene monenti non credebatur. quicquid horum fuerit, paulatim variis reuelationib. eam diabolus superbia spiritu inflauit. tādē persuasit meritis reliquis parem esse Deiparę Virgini: deesse fecunditatem iūctam virginitati illibata: si pergat, id quoque consecuturam. o vastrum commentū, & muliebri ingenio accommodatū! iam illa se cōfessionis indigam nō esse putabatur: itaq; per annos aliquot eam intermittens, non abstinēbat tamen a sacra synaxi. Quid multa? semel dum in templo versatur, & communionem expectat, ardētiusq; beneficium illud reliquum postulat; audit, bono sis animo, dilecta, exorasse te scito. concessa tibi fecunditatis cum castimonia prerogatiua, quam petis: de cælo confide te grauidatam. commiscuerat enim se cum dæmone, qui lucis Angelum mentiebatur. domū reuersa, lentit vterum tumescere: iusto post partu tempore adueniente, piū quendam & prudentem adit ciuē, bene notum, narrat rem totam, petitq; vt in domus ei⁹ penetralib. sibi liceat parere, & stipulari arcanū fore. Ille nec credul⁹ dictis de reuelatione, nec tamen sustinens virginem domo excludere: veritus, ne grassari iam incipientibus Sectariis, materiam res vulgata præberet blasphemis hæreticorū diceris atq; laudariis, eam suscipit, & adhibita oblietrice fida partum expectat. Misera dolorib. vehementer torquebatur, tandem magnam, pro ple humana, horridorum, & villosorum, fœdissimorūq; vermium copiam effudit vtero, quorum tam dirus erat

aspectus, vt omnes exhorrescerent, tam teter odor, vt fœtore ferme examinaretur. Sic demum misella se delusam intellexit, & superbię suę fructum, a superborum Principe retulisse, quem oportebat. Sic mulier decepta, sed & viros ille dolosus colluber supplantauit. Apud Gregor. Turonensem leguntur hæc de S. Friardo & socio eius Secundello, Sanctus Friardus cum Secundello Diacono in supradicta insula stetit immobilis: habebat tamen vterque eorum propriam cellulam, sed procul inter se positam. Cumque strenue in oratione persisterent, nocte Secundello Diacono apparuit tentator in specie Domini, dicens: Ego sum Christus, quem continuo deprecaris: iam enim sanctus es. & nomen tuum in libro vitę cum reliquis Sanctis mei adscripti: egredere nunc ab hac insula, & vadens fac sanitates in populis. Hic & ille illectus deceptionibus discessit ab insula, nec socio nunciauit tamen, cum infirmis in nomine Christi manus imponeret, sanabantur. Reuersus autem post multum tempus ad insulam, venit ad socium cum vana gloria, dicens: Abiit extra insulam, & virtutes multas in populis feci. Cumque conterritus ille interrogaret, quid hoc sibi veller, cuncta qua gesserat simpliciter pandit. At senex obstupescens, suspiransque aclachrymans ait: Vae nobis: in quantum audio a tentatore delusus es: vade, age penitentiam, ne vltra tibi praeualeant eius doli.]

Ecce vides lapsum, primo quia occulta est superbia credidit se sanctum, & ex hoc frontispicio non cognouit dolosam machinā. 2. quia desciiuit a bono proposito manendi in illa insula. 3. quia clā habuit magistrū cōsilia suā; & obedire illi neglexit. Vide nūc, vt vict⁹ vicerit, fret⁹ humilitate, obediētia, et oratione. Se-

de vit.
Patrum c.
10. citat Su-
rius. Ang.

ne. Sequitur apud Gregor. Turonensi-
d Quod ille (Secundellus) intelligens &
perisse se timens, cum fletu ad pedes eius
prostermitur, rogat ut pro se Dominum de-
precatur. Cui: Veni, inquit, & pariter eius
omnipotentiam pro salute anima tue po-
scamus: non est enim difficilis Dominus se
consentibus misereri, cum ipse per Pro-
phetam dicat: Nolo mortem peccato-
ris, sed ut conuertatur, & viuat. O-
rantibus autem illis aduenit iterum ten-
tator in simili specie ad Secundellum Dia-
conum dicens, nonne preceperam tibi, eo
quod oves meae morbida essent, & pastore
indigerent, ut egredereris & visitares, at-
que opem sanitatis eis tribueres: Et ille,
In veritate comperi, quod seductor sis, ne-
que te Deum credo, cuius te speciem men-
tiris habere. Tamen, si Christus es, cru-
cem tuam, quam reliquisti, ipsam ostende,
& credam tibi. Cumque non ostenderet,
Diacono crucem in os eius faciente,
confusus euauit.] Et ecce tibi consi-
lium, quod in similibus dubiis po-
tes adhibere, petere ut se cruce con-
signet, vel ut formata cruce tibi be-
nedicat. Diuæ Matronæ similiter dæ-
mon, apparens in forma speciosæ mu-
lieris, suavit ut relicto deserto urbem
peteret, minus pudori eius pericu-
lum ibi fore: sed beata statim insidi-
ans, ex austeri oris vitæ dissuasiōe,
intellexit inimici. [Simeon Metaphrast.
in eius vita mense Nouembri.] Sic S. Mar-
cellus Abbas dæmones ex obfessis
pullurus, iisque aliquoties claman-
tibus, Iube nos exire, in nos quoniam
accepisti potestatem, nihil iussit, sed
perseueravit in oratione, donec à
Deo impulsu recesserunt. Causam
querentibus, cur non statim iussisset,
prudenter respondit, Quoniam di-
centes me in eos accepisse potestatem, ni-
hil aliud agebant, quam quod vanæ glo-

A
ria laqueis me conabantur implicare e-
Cuius documentum utilitas non in ex-
orcismis modo, sed & in reuelatio-
nibus cunctis maxima est, quia ma-
ximum in his vanæ gloriæ periculum,
ut de Secundello vidimus. Ipse quo-
que Spiritus sanctus mirabili quadam
visione se B. Angelæ Fulginati insinu-
ans, cum eam collaudasset, & ipsa i-
deo rem suspectam haberet, quod sic
exponeretur periculo vanæ gloriæ p-
certo signo probæ reuelationis ei af-
signauit; quod quo magis laudaba-
tur, hoc ei crebrior & acrior omnium
peccatorum præteritorum memoria
occurreret, & ne conata quidem, vi-
lum vanæ gloriæ locum dare posset.
Narrat hoc ipsa fuisse c. 19. & idem alias
quoque se experta scribit c. 21. 22. & 29.
Sed & illud attendendum multiformes
in omnem partem esse dæmonis
fraudes. aliquando suadet quod opti-
mum est, tunc periculum subest sup-
bia: ideo tunc valde cauenda hæc pe-
stis. Aliquando suadet, quod bonum
est: sed tunc cōsiderare oportet, num
hoc bonum sit maioris boni impedi-
mentum, si posterius hoc obseruasset
B. Iordanes Prædicatorii ordinis Ma-
gister Generalis. non illi diabolus ali-
quoties hæc techna imposuisset: semel
quidē: ut ad cōcionandum eum red-
deret in idoneū ac debile, specie boni
exempli præbendi, & austerioris vitæ,
impulsi, ea relinquere, quæ corpuscu-
lo illius erant necessaria, & eū ad ma-
ximam virium infirmitatem redegit. f
Sed & alias iterum iterumque eum
hoc prætextu decepit. quæ Historia,
quia religiosis utilis futura, digna est
pluribus locis legi. sic ergo scribit Leander
Albertus g de illo febrib. acutissi-
mis laborante, Forte cum venerando pa-
tre, erat quidam canobii cuiusdam præside-
quem

N
e Simeon
Metaphra.
in eius vita
29. Decem.

f Leander
Albertus
eius vita
c. 21.

g c. 11. de
12 c. 22.

quem Præorem appellant, ordinis nostri, vir discretus, solers, prouidus, litteris callens & moribus compositus, qui aliquando medicine operam dederat. Is igitur Iordanis patris animum ignorans, & sciens eum in agrotatione sibi ipsi rigidissimum, dixit: Pater oportet egrotum in omnibus medico se subicere, si pristina nancisci cupiat sobrietatem. Quapropter licet sis nostræ religionis præfectus & caput, egrotus præfectura auctoritatem dimittas, mihi que te subdas, & obedias necesse est. Quod si feceris, haud veroor, quin breui incolumis hinc exuas. Annuir venerandus Pater humiliter, præter ergo ordinis nostri consuetudinem super plumas egroti quiescenti (sic enim Prior prudens iusserat) nocte diabolus, formam præ se ferens angelicam apparuit, dicens, veluti admirabundus. Est ne hic Iordanes, fama & opinione apud omnes tam præclarus præfectus & pater tam insignis Prædicatorum ordinis? Essem anceps, nisi antehac te diu nouissem. O quam vilis & impudens factus es, qui veluti vnus de dominis terra, in strato plumis & sericis ornato quiescis? O infelix, quale ordini tuo & fratribus exemplum præbes? sed non est tui Deus in finem oblitus, qui ad te corrigendum me misit. Surge igitur è grabato, terraque protinus supplex inhereas. statimque diabolo euanescente perterritus Iordanes in terram corruit, & sic iacens, postquam illuxit, à Priore & fratribus inuenitur. Quem Prior seuere corripens, coegit ex merito obedientia in strato preparato decumbere.

Sequente nocte iterum diabolus pristina forma assumpta adstitit, & durius quam antea redarguit velut sibi inobedientem, moxque in solum ipsum destitit præcepit. Quem cum mane eius diei Prior iterato super solum iacere con-

A spexisset, apprime indignatus, dixit: miror tuam simplicitatem, ne dicam infertiam, qui non solum in corporis, sed & animæ præiudicium contra obedientiam hoc facere præsumpseris. Ego enim Deum celi, terraque Dominum testor, quod nouissem pro toto terrarum orbe sic grauitè contra Deum & ordinem deliquisse: & hoc dicens, in fletum maximum prorupit. Quod cernens venerabilis pater, & ipse lachrymans procidit ad pedes eius. narrans ei visiones, sed magis illusiones: & qualiter, ut conicere poterat diabolum illum fuisse, qui in Angelum lucis fuerat transfiguratus. Prior vero captus admiratione ac quadam commiseratione illius, aliquid lenius, iussit ipsum stratum ascendere. Ex hoc enim tantam membrorum debilitatem contraxerat, sicque humores indurati fuerant, ut vix spiritum ad quiescendum haberet. Tertia nocte Diabolus, ut prioribus, adfuit: quem, ut conspexit vir Sanctus (iam enim in increpationes eruperat) ait: O nequissime generis humani hostis, & impudice canis, & immunda belua, quomodo meam ausus es simplicitatem deludere, cœnæ zelum, qualemcumq; erga ordinem præ te ferens? Et ego quidem, nisi hoc omnipotentis Dei dispensatio permisisset, sapientius aduertissem, quod multo melior est obedientia, quam stultorum victima. Et in faciem eius expuens, eum fugauit.]

En Sanctus vir deceptus inani specie boni, resipuit solido obedientia bono se muniens. Nota etiã vltimum illud, quod apparenti in angeli forma in faciem expuit: nam hoc etiam viri spirituales commendant, quando visio suspecta est: & noui hominem, cui hoc optime cessit. Concludendum hoc caput testimonio B. Meinulphi Diaconi & confessoris, qui ipse apparens hanc

regulam docuit; visiones veras esse, quae ad pietatem & religionem duces forent. Historiam, ex Gobelino Persona, verborenius accipe: non longe ab obitu eiusdem cubiculario suo per visum in somnis apparuit, hortans eum, vt mundo & pompis eius ocyus valesciat, & ad regis aeterni se conferat militiam. At ille visionem illam non alio quam illusionis loco habens, nihil de vitae emendatione curauit. Sanctus autem vir, eius infirmitati se accommodans, iterum eum vt prius admonuit. Sed cum neque sic quicquam de vita rectius instituenda cogitaret, tertio ei apparuit, atque ad eum: Nescis miser, nescis, quam immanis praedo mentem sibi vendicet tuam, qui tibi auctor & suasor est, vt neque mitrenti Domino, neque mihi ab eo misso obtemperes. Certo cum tu male viuendo plane desipias, neque ab hac stultitia sponte recedere velis, diuina te admonuit reuelatio, vt vel sic ad frugem meliorem te reciperes. Tu autem (stulte) tibi pateris misere & perniciose illudi, qui veram reuelationem prophantastica habes illusionem. Neque enim quisquam fidelium ambigit illam visionem esse illusionis expertem, quae ad Christianam pietatem & religionem inuiter: quod si quilibet faceret tibi vigilanti, nequaquam negligere deberes. sed quando te verba non corrigunt, ad facta veniendum est. Itaque plane efficiam, vt visionem quam tu intelligere dissimulas, reipsa verissimam esse certo experiaris. His dictis, ille expergiscitur, sentit à mento barbā omnē auulsam, fugit procul ab oculis somnus omnis, &c. addit quo pacto visioni obtemperarit. a

a in vita S.
Meinlphi
apud Suriū
5. Octobr.

O

Secunda consideratio est, quod quando in visione vel reuelatione suadentur aliqua pia, bona, rectaque, tum diligenter perpendendum est, num simul aliqua suadeantur, impia, vana & inutilia. Multarum huiusmodi passim occurrunt

A exempla: ego contentus sum, eris & tu (pie lector) nonnullorum Sanctorum. Iacobus Vitriacus b egregie confirmat hoc dictum, cum ita scribit: Quidam ex amicis eius (B. Mariae Oegniacena) praecipuis, à demonio meridiano per ambulante in tenebris, aliquando tanto periculosius quanto subtilius infestabatur. Callidus enim hostis, transfigurans se in angelum lucis, sub specie pietatis ei familiariter in somnis apparebat, nonnunquam eius quadam vitia reprehendens, ad quaedam etiam facienda bona eum fraudulenter adhortans, vt prius tanquam antidoti cuiusdam falsa specie oblata, postea occultius venenum instillaret, & mellita lingua blanditer exerta, postmodum dentem insingeret, & ad extremum caudam suā quasi cedrum stringeret. cum enim iam illi fides ceu veraci haberetur, tum instar sophista & impostoris, veris quibusdam proditor ille falsa permiscebat, honorum intermixtione falsis quandam: mirram insidiose praetextens. Tandem suū machinis eo reduxit fratrem illum, vt res eius pessimum exitū fuerint habitura. si non ancilla christi, reuelante spiritu sancto, callidi veteris fraudes didicisset. Cum autem diceret homini, reuelationes illas non esse à Deo, sed maligni demoni illusiones esse, & ille è diuerso, non sancto, sed suo spiritu obiceret: Cum tot beneficia praestiterit mihi spiritus ille, tot vera & futura predixerit, nullo pacto mihi vult imponere illa ad solita orationis arma confugiens (En bonum remedium, bonum scutum.) pedes Domini rigat lacrymis, celum precibus instanter pulsat, nec facit finem: donec impius ille impostor, cum multo gemitu & pudore ipsi nocte in cellula sua oranti adstaret: quē illa commentitio praeditum splendore intuens: Quisnam es tu, inquit, aut qui vocaris? Ille superbo vt erat vultu illam toruis oculis vicissim aspiciens: Ego sum, ait,

b li. 1. vita
B. Mariae
Oegnia.
cens. c. 9.

V u u quem

quē tu maledicta precib. tuis compulisti venire ad te, qua meum mihi amicū per vim auferre conaris. Somnium autem ego vocor. Multis enim praesertim religiosis, in somnis instar Luciferi appareo, michique obediunt illi, & ex meis consolationibus animis efferuntur, dignosque se putant, qui diuinis & angelis fruuntur colloquiis. Amicum illum meū, quem pro tua voluntate mihi abstulisti, iam erā a bono proposito retracturus. Et id sane euentus res docuit, sed oua aspidum rupta sunt, & maligni illius fraudulentia consilia in lucem prolata. Quibus verbis, nobis simul & artes dæmonis, & modus, & finis, & remedium, quo in re dubia vtendum, proponuntur. Hoc remedio B. Vincentius Ferrerius aliam dæmonis illusionem deprehendit, & dispulit. sic & B. Guracus insidias immoderata suadentis ieiunia, intellexit & cauit a. sic specie iuuandarum animarum Diabolus persuasit S. Elphego, vt ex carcere, se deducentē, deducentemq; sequeretur, exemplo B. Petri angelum sequentis suavit & persuasit in angeli specie: sed eductū confessorē in via deseruit. ille fraudem intellexit, doluit, & martyrio, quod fugerat, se iterum obrulit, ac coronā meruit b. Sic eodem pretextu conatus cuidam Monacho suadere vt cellam desereret, deceptus fuit à B. Arsenio. Quare diligenter notanda, fideliter retinenda est doctrina eiusdem B. Arsenii, qua, velut in speculo, simulachra pugnae dæmoniacae, & capita insidiarum praecipua, nobis, apud Metaphrastem, propofuit spectanda. Et quia huius capitis res ista, & in primis utilis, ideo verbotenus exhibebo: Hoc quoque vos non lateat, o fratres, quod noſter inimicus Diabolus, multis & variis vtens machinis nos conatur decipere, & boni pretextu in mala impellere: vt, verbi causa, suggerēs,

hospitalitatem, & consequenter fratrum, qui accedunt, gratam & benignam exceptionem: efficit, vt simul comedant & compotent: causa autem est, bonū caritatis. deinde sis paullatim suffurans & attrahens, imprudentes nō trahit, vt ventri seruiamus & deinde, ad facietatē libidinis, nos polluit & voluptatib. Aliis rursus submitrens in animū eleemosynā & benignitatē, et in pauperes beneficentiā, immittit amorem pecuniae, & in furorem impellit auaritia. Aliis aut multorum vtilitatem tanquā est a porrigēs, efficit, vt silentiū & quietē relinquāt. tanquam rem inutile, & vt, cū multis quidem mundanis habeant consuetudinem, & nonnunquam et cum mulierib. incaute hoc faciant, per suadet: tanquā qui tā eo peruenierint, vt sint imparibiles: et sic miseros reddit libidinosos, & seruientes animi perturbationib. Aliis nullam exhibens molestiam, & vt a nullo capiatur vitio insidiose procurans, extulit in superbiam, & sic nullo negotio precipitauit. Non nunquam aut faciens, vt à bellādo abstineās, & maxime n. qui ad suscipienda exercitationis certamina se paulo ante exuerat: decipit efficiens, vt esset securi. & de nulla re sollicit. Ex quo factum est, vt cum eos iniecerit in socordiam, & vt labores negligenter effecerit: repente illos inuaderet, tanquā expugnatiu faciles & inermes: & sic maxima tempestate eorū mentem labefactaret, & conturbaret, & saepe certiam in vitiorum profundum immergeret. Alios rursus, cum, vt sibi fiderent, persuasisset, vt qui tā ad maiorem peruenissent mensuram: suggestit vt eis crederentur aliorum cogitationes, vitiorumque & bellorum annunciationes, Quibus cum nōdum recte sua vitia abluissent, primum quidem recordationem & informationē eorum, qua audierant, immisit, non absq; animi perturbatione. Deinde vero etiam misere impulit ad carnis contaminationē c. His enumeratis, subdit propter tot stratagematum

c. Fer. Ranzanus li. 1. vita D. Vincent. ca. 11. a. Sur. in eius vita. April. 11.

b. Osbertus Camuar. in eius vita

Sim. Metaphrastem Arsen.

multi-

multiplices noxas, nobis multa Nostri A Custodia, & Sobrietate, Vigilantia quoque, & ad Bonū Attentione, op^o esse. Nonnulla his addi possunt ex Ioā. Horozeo li. i. de vera & falsa pphetia ca. 15.

Tertia consideratio est Gersonis d, *consider adum an quod reuelatū fuit, id humana intelligentia quis sine relatione potuerit assequi: tunc. n. suspectam esse debere, vt superuacua & minime necessaria. Quod si fuerit de rebus, quae & humanam intelligentiam, & demonis scientiam excedunt, tunc nō poterit aliunde, quā defursum, missa fuisse reuelatio. Sed an reshuiusmodi sint, difficile est statim iudicare, quia nō pot nisi successu temporis quādo euent^o pditionis, declarat veritatē, vel diligenti discussione (quādo occulta cogitatio reuelatur) id deprehendi, sitne diuinetantū res illa cognitionis, an ēt demonis aut hominis: Hoc vitio prophetiae Saonarole laborarunt, ipsiusmet confessione.*

Quarta consideratio, videndū, an non tam sit desumpta ex sacris literis (tunc n. suspecta haberetur) quā illis cōsentanea omni ex parte, & constas, cōgrua quoq; sanctor. hominū doctrina & exēplis, nihil falsi & erronei admixti habēs, totaq; pertinens ad salutē hominū & Dei gloriam. Diuina namq; reuelationis hęc illustrata sunt documēta. Nā iuxta Glof. in Mar. ca. 17. suspecta est omnis reuelatio quā non videmus per omnia conuenire cum Lege, prophetis, & Euangelio.

Quinta consideratio est, vtum reuelatio aliis reuelationib. indubitatis cōfirmetur. nam si nec aliæ certæ res dubiæ manent. pōt enim Diabolus, vt semel sic sapius, vt vni sic plurib. idem reuelare. Certarum reuelationum ex hoc capite multa suspant in Ecclesiasticis Historiis vestigia. talis illa admirāda

B. Hermanni Stenfeldensis, qui & Ioseph vocatus, eo quod B. V. Maria ab angelo paronympho in somnis ei visa despōderi, Virgineæ benignitatis exemplo clarissimo, cuius iucūda descriptio in Beati illi^o vita cōtinetur. e talis alia Eutychiei Patriarchæ, apud Eustathium in eius vita. talis alia B. Guilhelmi Roscildensis, apud Surium April. 6. talis alia S. Adalberti sub mortem ei oblata, & à Leone explicata, apud eundem. XXIII. mensis eiusdem, tales multæ eius quem paulo ante laudauit B. Meinolphus, tales multæ apud Petrum Venerabile in libris Miraculorum g. Validior censenda cōfirmatio per alios, quam per eundem, item per incognitos, quam notos, per viros, quā feminas.

Sexta consideratio, si pugnantēs sint diuersa de eadem re reuelationes, vt plurimum ambæ suspectæ sunt habendæ: interdū tamen sic veras conatur diabolus contrariis oblati infirmare: ideo non statim reiciendæ omnes, sed illis, re mature deliberata, credendum, non quæ priores sunt, (fieri enim solet, vt cum dæmō conatus fuerit illudere per falsā, Deus alia vera immissa nebulam illā, lucis superuēru, dissiciat) sed quas plures ac probatiores sanctitate, prudētia & sacra doctrina cōfirmant, & quarū auctorib. minus causæ fuit talia contingendi v. g. in reuelationib. de Immaculata cōceptione Dei paræ Virg. Mariæ, quādo paria sunt reliqua mōmēta circūstantiarum, plus tribuēdū reuelationib. habitis (si quæ sunt) ante controuersia eadē de re natā, & post natā controuersia, iis quas habuerūt, qui nec instituti; cuius D. Thom. nec alteri^o cui^o Doctor subtilis, fuere: hi n. ab affectu liberiōres & hac sane ex parte reuelatio. D. Brigitæ pponderat alteri, q̄ tribuitur D. Catarinæ Senens.

apud Ser. 8. April. tomo 7.

apud Ser. 5. Octob. lib. 1. ca. 23. & 27.

SECTIO VI.

De iudicijs petitis à reuelationum circumstantiis.

Dvo præcedentia iudicia quasi mixta sunt, partim ex ipsa reuelatione, partim extrinsec^o petita: sequitur nunc, vt quæ in circumstantiis obseruatum necessaria indagemus.

1. occurrit, illud à sine petiturum, quid mouerit hominem vt hanc reuelationem aliis in dicaret, propalaretq;: Nā curiositas, leuitas, vanitas, cupiditas, auaritia, ambitio, vtilitas, ppria, an aliorū; si propria, an spiritualis, aut carnalis, si aliorum, paucorumne, multorum, an omnium: Et in hac ipsa causæ inuestigatione perpēdendus finis, nō tantū proximus & apertus, sed occultus etiam & remotus. *Potest enim (Geron ait) finis proximus apparere bonus, & salubris, & deuotus ad edificationē aliorū, qui tandē prolabatur in multumplex scandalum, dum non respondebunt vltima primis, vel alias falsum spectumq; deprehenditur in personis fuisse, reputari, magne sanctitatis, vt docuit etas nostra in deceptionib; Doctorum Ioannis de Varenis, Ioann. Hus. & similitum.* Ideo Elias, quantum poterat, conabatur, amans humilitatem, à se amoliri Elisæū, ne videret eum rapi igneo curru in cælum. [4. Reg. 2.] Prudēter Arseni^o sibi factas reuelationes nunquam, nisi aliorum posceret vtilitas, narrabat, & tum narrabat quasi alteri accidissent, vt Simeō Metaphrast. obseruauit a. B. quoque Hildegardis vix superiorū iussu induci poruit, nec inducta fuit, donec Eugen. 3. Pontif. eam ad reuelationes suas scribendum animauit b. Idē fait sensus B. Libuina, cui cum Christus Dominus vigilanti apparet: quinque vulnere suorum signa luculēter impressa reliquisset, &

a in eius vit.

b Theodori Abbatis. 1. vita Hildegard. c. 4

A cerneret virgo tā hiantia vulnera homines latere non posse, timeretq; cōcursum & applausum hominum, sic Deum deprecata scribitur, *Maneat obsecro Domine hoc dignationis sacramētum inter me & te: sufficit n. gratia tua.* Noli dubitare gratam sponsæ humilitatem & custodiam fuisse. magno enim miraculo confestim cute vulnera obtecta fuere, dolore tamē, & liuore perpetuo permanente c. Eadem virgo alio tempore merito quendam solitū reuelationes suas narrare, & (quod facile accidit) narrationem calore quædam de suo adicere, idcirco pœnis purgatorii additum vidit d.

B Secundo, *discutiende cogitationes, que reuelationem subsequuta vel præcesserunt, nā ex præcedentiū imaginatione posset nasci phantastica illusio. Ad malis cogitationib; fluctuantem animum spiritus S. nō accedit, nec vera reuelatio: nec tamē semper bonam & piam cogitationē vera reuelatio & diuina subsequitur: in ipso namq; orationis feruore, pleriq; Diabolus conatus irrepere. Ad veram reuelationem semper sequuntur bona desideria, & effectus boni: ad illusoriam, aliquando per accidens, & ad tempus boni, qui tamē à diabolo in maius malū diriguntur. Notatum illud prius fuit ab Hucbaldo, q. cū recensisset visiones S. Aldegūdis, addit: In cunctis huiusmodi reuelationib; virgo prudēs magis magisq; se humiliabat regno Dei propior sebat, spōso cœlesti seruentius inherebat e.* Hic profecto genuinū est effectus verarum reuelationū: qui huic contrarii sunt, aperte docent illusoriam fuisse, quæ præcesserat.

C Tertio notatum à quibusdam, vtilissimum quoque esse, ne decipiamus, ipsi visioni seu reuelationi signum crucis opponere, seque cruce communire. Con-

firmat

c Ioh. Brogmanni. vita S. Libuina. p. 1. c. 8.

d idē Brogmanni. p. 1. cap. 1.

Hucbaldo in vita S. Aldegūdi. cap.

firmat hanc doctrinam, efficacem sane & piam Senatus Brauonius narrat enim S. Osualdum Episcopum cum dæmonis irrisis & diffatis terrificamentis omnibus, veterator ei in forma speciosa Angeli se ostentasset, crucis signo se muniuisse; eo quod sciret Angelum lucis id non moleste ferre, angelum vero tenebrarum illo in fugam compulsam iri. *Quod & factum est, Nam (verba sunt Brauon. S.) simul atq; signum illud malignus tentator vidit, instar fumi ab oculis eius euauit. f.)*

Quarto videndum quomodo se Spiritus ipse ingesserit. Nam proficientibus (vt admonet P. noster Ignatius g) Spiritus malus se dure, impaciēte & violenter, quasi cum strepitu quodam, vt imber in saxa decidens, infundit: bonus vero eiusdem leniter, placide & suauiter, sicut aqua irrorat spōgiam. Illis vero qui in deterius proficiunt, experientia docet, contra euenire.

Quinto aduertendū an qua initio mēte letitia demulserat, ea sit postea in horrore & mæore versa: itē nū qui caput a principio, sensim horror amotus non fuerit, sed constans permanserit, duæ enim sunt hæ reuelationum falsarum notæ. Sin autem initio quidem humo perturbetur, & horrore aliquid persensiscat, sed postmodū, hac molestia & anxietate animi deterfa, dulcedine quadam interna perfundatur signum esse diuina consolationis, vt nos B. Antonius docuit & notant in l.c. Luc. Theophilact. & Beda & Hieron. in c. 28. Matth. Cui rei naturalis esse causa videtur, antipathia quæ est homini cū dæmone homioida, & sympathia quæ homini cum angelis intercedit h. Ad illam antipathiam retulerim libens vulgarem quandam opinionem, quæ vigeat temporib. B. Petri Cluniacens. à qua ipsemet non erat alienus, nempe eos quib. mortui apparuissent, non

adiu superuenire. fortassis orta opinio inde, q̄ nonnullis dæmones in mortuorum specie cum apparuissent, illi, ex horrore, & vitæ mortique antipathia, morbo contracto, mox decesserant. ceterū documentū illud D. Antonij, est accipiendū, de vera interna dulcedine, quæ famē ac desiderium virtutum adfert, & adauget, præcipue caritatis & humilitatis, q̄ limitatione merito B. Catharina Senensis adiecit.

Quod confirmat attestatio B. Angeli Fulginatis, sibi ex visione in animo mansisse vehemētius desiderium, cruciatus oēs & iniurias pro Deo sustinēdi. Obijciat quis fortasse Dæmonem, quem initio attulerit horrorem præsentia sua (vt solet, qñ apparet nubes tangēs vertice, aut alia simili specie terrificata) eum mox cum lætitia & suauitate sensus, verborumq; blanditijs commutare. Resp. nos agere de apparitione, quæ non ratione forme, sub qua compareret, sed ratione duntaxat præsentia apparentis, hos affectus horrore, & anxietatis adfert. Nam qñ ratione forme terrificæ, opus non est alio ferme indicio, si sit n. monstrifica forma, certum est dæmoniacam esse: si sit humana, tunc alia circumstantia considerandæ, de quibus lib. 2. quæst. 26. sect. 3. non indiligenter egi. Huc si lubet, licet recurras.

Sexto considerandum, num reuelationes veris miraculis astruantur, tunc nihil dubij manet. quin à Deo fuerint: vt illa Nobili matronæ facta, cui reuelatum, S. V. in vualocū ei, quam amiserat, oculorum claritatem, redidit. Mox n. vt Sanctum adijt, vitum amissum recuperauit k. Mira vero & prodigia, nō satis idoneè reuelationem confirmat, quia potest ea dæmon efficere. Etsi tamen miracula de-

f. Senatus
Brauon in
vita S. Os-
ualdi p. 11
g. in lib. ex
erot. de
signis.
lib.

l. Guiblot
Parisienf.
2. Par. prin-
cipal. de d
ni. ergo p.
2. cap. 152
lib. 1. de
mirac. c. 11

k. Sur. in
vita S.
V. vualo-
loci. s.
Mart.

fuerint, non tñ ex hoc solo capite cen-
senda reuelatio falsa fuisse. B. Præcur-
sor Christi ppheta fuit, & plus q̄ pro-
pheta, miraculum tamen nullū fecit.

Septima regula est, q̄ si, cum reuelatio fuerit absolute aliquid, & non sub conditione, prædicens (prophetiam vocant absolutam & independentem) & postea contrarium euenit, vel non euenit, quicquid prædicatum fuit, falsa reuelatio, & non de cœlis est. Probatio (inquit Gerson) spiritum respicit, nedum personā quæ visiones patitur, sed visionum qualitates, si veræ sint, per omnia, et vsq; ad minimam propositionem. quoniam spiritu veritatis falsitas non est: in spiritu autē mendacij mille quinq; sunt viæ apertæ, vt in vnica latenti falsitate decipiat. Ideo Christus dæmoniacos & Paulus Pythoniſſam phibuerunt à testimonio veritatis, q̄ profitebatur.] confirmat hanc doctrinam D. Chryſ. hom. 19. in Matth. Ex hoc iudicio probantur veræ fuisse reuelationes Catharinæ Raconisiz. quas recenset Ioan. Francif. Picus a & Margaritæ Rauenatis apud Hieron. Rubeum b, & B. Aloyſij Bertrandi de Societate nostra. & P. Francisco Borgia, vt ex illius vita retulit Thom. Bosius c hinc etiam probantur diuinæ fuisse reuelationes Ioannæ illius, virginis Lotharingicæ, quæ dicta Gallis *Lapucelle Tenne*, quæ Carolum VII. Francorum Regem in regnum, vnde Anglorum fuerat armis deiectus, restituit, circiter annum 1428. q̄ pari inuidia, crudelitate, calumnia, & iniustitia, sæpe ab illa victi profligatiq; Angeli, cum in pugna viam cœpissent, flammis feralib. quasi maleficam, combusserūt: sed postmodum an. 1456. Calixtus Rom. Pontif. eius nominis tertius causæ cognitionem Archiepiscopo Rhemenſi Ioan-

A ni, Guilhelmo Parisiensi delegauit: hi vero innumeris testibus omni exceptione maiorib. de innocētia, modestia, castitate, & religione Ioannæ auditis, eius innocentiam, & sententiæ illius iniustitiam, declararunt: iudicij acta Parisijs asseruari, ea in vrbe natus Papyrius Masson. testatur, idque apud Victorinos canonicos Regulares iuxta Belleforestum in *vita Caroli VII. fol. 345.* fauent eiusdē innocentie nō Francici modo scriptores (quos vt suspectos Britani reijciūt (sed & alienigenæ Itali, Græcique d. sed & Belga Meierus e, parū alias in Francos benignus, & Hispanus Mariana de reb. Hispan. lib. vicesimo extremo. Philip. Bergomenſis ait, tum duos adhuc ex iniquis Ioannę iudicib. fuisse superstites, citatos, & legitime cōuictos, damnatosq; & cōbustos: duorum vero aliorū iudicium mortuorū ossa, effossa, & similiter concremata fuisse: & iussū Rothomagi, vbi virgo fuerat cōbusta, templum cōstrui, & ex reliq; prædictorū bonis, quæ cōfiscata per sententiā fuerant, ibidē ad Dei honorē, & defunctę ppiationem, sacrificiū quotidianū institui. sic honor immeritæ detract⁹, tandē vix vicesimo post mortē anno, iudicio Pontificio, restitutus. Prudenter itaq; Polidorus Virgili⁹, licet Anglorum Stipendiarius, li. 22. hist. Aglor. nō ausus fuit Ioann. damnare, sed rem ita reliq; ambigūā, vt innocentie potius suffragetur. Qui acta iudicialia volet percurrere, legat Belleforest. à fol. 387. vbi sententiā iudicū delegatorum refert fol. 393. Hoc lapide veritatis Lydio deprehēsa leues & nictæ reuelationes olim quidē Montanistarum f, & recentiori memoria Ioann. Sagi Bethyci, & Fr. Ioan. de Rupeſcilla g, & nostro tempore Monialis Lusitanæ, que

a in eius
vita.
b Hist. Ra-
uennatis
anno 1510.
c lib. 6. de
Notis Ec-
cles. c. 2.

dicitur de
Notis Ec-
cles. c. 2.
e. lib. 6.
f. lib. 6.
g. lib. 6.

h. lib. 6.
i. lib. 6.
k. lib. 6.

quæ forte adhuc in viuis, & Francisci de cruce in Peruvia h. Ideo, mea quidē sententia, incassum, quidā conati fuisse reuelationes Hieron. Sauonarolæ Ferrariensis tueri, Apostolico iudicio damnatas. Quam ille multa de Ecclesiæ reformatione, de Turcarū & Maurorum cōuersione, de Florentinorū, fœlicitate, quæ mox adimplenda, & astantium multi erāt vsuri antequam moreretur, prædixit: addens (in reuelationū compendio) illas absolutas & immutabiles pphetias esse: attamē nihil horum fere adhuc contigit, pleraq; omnia intra certū ferme annos contraria cōtigerūt. Quare ex partiu studio, & Alexand. VI. atq; Mediceorum odio factum, vt nō consideranter Historici nōnulli defensionē Sauenarolæ susceperint, vel damnationis iustitiam in dubium vocarint. i. Profecto sicut euentus eius pphetias coarguit, sic cōtumacia in sui ordinis pfectum, & cōtempus Pontificiæ (quæ, vel palam iusta nihilominus metuenda est) excommunicationis, & aliq̄ similes actiones, illusionis diabolicæ, & quæ sublequi solet arrogantia, obstinationis, grata & vrgētia sunt argumenta. Legite Raphael. Volateranum quem vera scripsisse patet ex illis ipsis quæ Fran. Guicciard. l. quamuis in Sauonarolæ defensionem ppendens, memorię mandauit. Nonne magis pie & cordate faciunt, m qui pro sedis Apostolicæ iudicio q̄ pro priuati hominis existimatione, induit arma litteraria, calamitq; decerāt: Neq; id magis clarissimi ordinis, qui vt astū in hoc militantis Ecclesiæ celo lucet, splendori obfuerit, q̄ Angelorum choris Luciferi factio, vel Apostolico cætui Iudas impius. Et ne heretici se immunes harum iactēt illusionum: qd̄ quæso aliud

A est liber ille manuscriptus Iacobi Brocardi Caluinistæ reuelationū ad Elizabetham Angliæ Reginā & præfatio in Genesim, aliaq; nonnulla eiusdē opuscula, nisi farrago quædā dæmoniarum reuelationū, quarum p̄cipuam de an. 1580. iam temp̄ mēdaci cōiucit: Cōtra prudenter ex subsecuta euentū veritate Nicolaus Sanderus Sanctę Virginis Cantianæ Elizabethæ Bartonæ, vaticinia à Deo fuisse cōprobauit, li. 1. de schismate Anglicano: sane vitæ sanctitas, Martyrij laurea, & clarissimorum Synmatyrum Roffensis & Mori contestatio, locū dubitationi relinquunt nullum. Quā dissimilis in eadē insula nata Elizabetha alia, de cuius fraudulenta pphetia sic Sanderus scribit, *Heretici, inquietū & turbulentū genus hominum, ad commouendum Londinensem populū seditionum & heresi valde deditū, inauditum adinuenerūt stratagemata. Induxerunt quippe quamdā puellam octodecim annos natam, heresi simul & pretio corruptam, in eam improbā simulationem, vt se permitteret in abdito inter duos muros cuiusdam domus angulo ad tempus concludi, & per fistulam ad id aptam eas voces edere, quas istius stropæ artifices sibi suggererent. Nomen puella Elizabetha Crosta erat, doli author Dracus quidā. Ita ergo illa instruta & in loco ad fraudem accommodato collocata, mirabiles emittit continuo ex antro suo voces, easque tam sonoras, vt per omnes vicinas audiretur. Accurrunt vndique ciues, quid sit inquirunt, mirantur, voces non mortalis hominis, sed angeli esse clamabāt. vbi ac Reipubl. iste Spiritus comminatur miserem, arumnas, mala omnia, si nuptias cum Hispano aut communionem cum Papa Romano admittant. Multa item contra sanctum sacrificium, & reliquam fidem Catholicam, quasi oracula fudebat: erant ex conspiratoribus, qui data opera se turbis*

adstantibus

h. Iosephus
de Conf. l.
2. de temp.
nouiss.

Sabelli-
cus Enne
ad 10. li. 9.
Arnl. Ferr.
in l. 2. re-
rum Fran-
ticar. &
ali.

l. 1. Geo-
grap. sub
fin.
lib. 3. re-
rum Itali-
carum.
in Pre. Ri-
baldeneys
lib. 2. de
tribular.
cap. 20.

ad instantibus semper inuenerant, qui huius Spiritus propheticas & obscuriores sententias, ad religionis euerfionem & seditionem mouendam interpretabantur. Magistratus autem ad multitudinem compescendam, & quid rei sit lustrandum accedit, fraus difficillime apparuit: sed tandem, in isto consilio de diffoediendo muro & vicinis & parietibus vnde voces reddi conijciebant, misera puella prodijt, ac exanimata quorum suafu & consilio hoc fecerit, confessa est statim, se à quibusdam seditionis sectarijs, & ab eo imprimis, què nominauimus Draco, ad istam nequitiam inductam fuisse.] Hec ille lib. 2. Quid autem necesse Munzeri, Lutheri & similibus pseudopphetias memorare? de hoc septimo indicio discenendi lege Ioan. Horozeu d.l.c. 16.

Denique à modo etiam reuelationis iudicium formandum, quando aliquid in eo malum moraliter reperitur, vt puta turpe, scandalosum &c. Sed quoniam nihil predictorum, nec mali modi adest, res omnino periculi plena remanet, quantumuis multa verè fidei ac virtutibus solidis consentanea adsint. Nam nec verarum reuelationum vnus esse modus vel certus consuevit, nec vnus alio certior aut consuetior. Scribit enim B. Angela de Fulgino, has spirituales illustraciones & eleuaciones aliter solitas ipsi accidere vna vice, & aliter alia: ita quod semper ibi nouitas contingit, & hoc est totum inenarrabile. Reuelationes enim & visiones sunt alterius modi vna vice, & alterius alia.] Sic illa ca. 56. in fine. Sane toto opere diuersos, quos experta, modos describit præsertim duos insignes, quibus se Christus Dominus præsertim eius animæ solitus exhibere. inuenies eos cap. xxvii. Claudatur hæc de reuelationib. disquisitio canone Concil. Lateranen. sub Leone. 10. sess. 11. cuius hæc sunt verba.

CAPVT II.

De diuinatione.

Sicut species præcedens vera, sic ista falsa, ideo illam Cōiectationi præposui, quæ quasi mixta.

QVÆSTIO I.

Quid sit diuinarior?

Est aliquam constat, vel Cicer. teste, cuius de ea duo libri supersunt. viderur nihil aliud esse, quam significatio occultorum ex pacto conuentis cum demone.] Significatio, inquam, quia non perficitur sola mentis intellectuione sine cognitione, sed signis quoque & verbis exterioribus vtitur, qua in re differt à sententia, per vanam obseruationem acquisita. Est autem tam præteritorum & præsentium, quam futurorum, dummodo illa sint occulta, hoc est procul remota ab humana cognitione. Ideo malui dicere, occultorum, quam futurorum, Nam prophetia & diuinatio in materia conueniunt. Quæ de pacto cum demone adduntur, illa separant diuinationem, à prophetia, & à naturali coniectatione. hæc enim nascitur, ex disciplina & obseruatione humana: illa vero desuper à Deo infunditur. Cumque quanta est diuinatio, dependeat ab ope demonis, qui emulatur diuinitatem furando diuinationem, vnde & dicta diuinatio quasi diuinitatis imitatio: sequitur diuinationem non posse progredi ulterius, quàm demonis cognitio pertingit, sequitur etiã, nec arte nec natura diuinationem perfici. Vtutur ad eam magi diuersis instrumentis. Qui pactum expressum habent cum demone, quia norunt gratius illi nihil accidere hominum idololatræ cultu, ideo ple-

rumque!